

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Filozofická fakulta
Katedra politologie a evropských studií

Jaromír Vymyslický

Složení krajských vlád po krajských volbách 2004 a 2008

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí bakalářské diplomové práce: Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 30. listopadu 2010

Jaromír Vymyslický

Obsah

Obsah.....	3
Seznam zkratk.....	4
Úvod.....	5
1 Teoretická část.....	10
1.1 Teorie Jamese S. Colemana.....	10
1.2 Kvantitativní analýza.....	11
2 Historie, uspořádání a kompetence krajů v našich zemích a v ČR.....	13
2.1 Historie krajského uspořádání v našich zemích.....	13
2.2 Postavení krajských samospráv po jejich zavedení a kompetence orgánů kraje.....	16
2.2.1 <i>Situace krajů po jejich zavedení</i>	16
2.2.2 <i>Hejtman</i>	17
2.2.3 <i>Zastupitelstvo</i>	18
2.2.4 <i>Rada</i>	20
2.2.5 <i>Výbory a komise</i>	21
2.2.6 <i>Krajský úřad</i>	21
2.2.7 <i>Asociace krajů</i>	22
2.3 Postoje relevantních politických stran ke vzniku krajské samosprávy.....	22
2.4 Postoje a názory obyvatelstva na krajské samosprávy.....	24
3 Personální složení krajských zastupitelstev po volbách 2004 a 2008.....	29
3.1 Zastoupení žen v zastupitelstvech a radách krajů.....	29
3.1.1 <i>Jihomoravský kraj</i>	31
3.1.2 <i>Olomoucký kraj</i>	32
3.1.3 <i>Kraj Vysočina</i>	32
3.1.4 <i>Zlínský kraj</i>	34
3.1.5 <i>Moravskoslezský kraj</i>	34
3.2 Politické dráhy regionálních elit.....	37
3.3 Zastoupení okresů v orgánech krajů.....	41
3.3.1 <i>Kraj Vysočina</i>	41
3.3.2 <i>Jihomoravský kraj</i>	42
3.3.3 <i>Olomoucký kraj</i>	44
3.3.4 <i>Zlínský kraj</i>	45
3.3.5 <i>Moravskoslezský kraj</i>	46
Závěr.....	49
PRAMENY A LITERATURA.....	52
Prameny.....	52
Literatura.....	56
Abstrakt.....	58
Abstract.....	59

Seznam zkratek

AKČR	Asociace Krajů České republiky
CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federativní republika
ČSR	Československá republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
FSV MU	Fakulta sociálních věd Masarykovy univerzity
ISPO	Institut pro srovnávací politický výzkum
JHM	Jihomoravský kraj
KDU-ČSL	Křesťansko demokratická unie-Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
KÚ	Krajský úřad
MSK	Moravskoslezský kraj
ODA	Občansko demokratická unie
ODS	Občanská demokratická strana
OLK	Olomoucký kraj
R-U	Rakousko Uhersko
SOÚ AV ČR	Sociologický ústav Akademie věd České republiky
VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

Úvod

Termín krajská vláda můžeme charakterizovat jako soubor orgánů, který působí na úrovni krajů. Rozumí se tím zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman kraje a také krajský úřad. Jedná se o neobvyklý termín, který je převzat z anglického termínu „*regional government*“. Ona neobvyklost spočívá v tom, že v českém prostředí se termínem vláda označují orgány výkonné moci na centrální úrovni. V anglosaském světě můžeme termín „*government*“ vztáhnout i na orgány veřejné správy, které jsou na nižší úrovni.¹ Přesto bych si dovolil tento termín ve své práci používat.

Ve své bakalářské diplomové práci se zabývám složením právě krajských vlád po volbách do krajských zastupitelstev v roce 2004 a 2008. Práce si neklade za cíl analyzovat všechny politické změny, které proběhly v období 2004 až 2008. Hlavním cílem práce je analyzovat změny a obměnu ve složení krajských vlád ihned po skončení voleb a ustanovení nového vedení krajů. Ještě bych rád zmínil, že si nekladu za cíl hodnotit personální obsazení jednotlivých krajů. Práce podobného druhu a charakteru se v našich podmínkách publikovala jen v několika případech, a proto je mojí ambicí přinést novou analýzu známého faktu. Ještě bych chtěl upozornit a zmiňuji se o tom i níže, že prací podobného druhu v České republice (dále jen ČR) není mnoho. Z tohoto důvodu nebylo k dispozici větší množství relevantních zdrojů a dat, které by mi s výzkumem pomohli. Použil jsem mnoho literatury, která ovšem byla jen pomocná a v práci ji dále neuvádím.

Dále chci zdůvodnit proč jsem si vybral právě zde již zmíněné téma. Je to z důvodu, že mě problematika utváření vlád na krajské úrovni velmi zaujala. Politici na centrální úrovni si začínají uvědomovat důležitost spolupráce s vedením krajů. Je to samozřejmě způsobeno i tím, že se zvýšily kompetence, rozhodovací pravomoc a volnost v rozhodování krajů. S tím samozřejmě souvisí složení vlád na krajské úrovni, které je důležité analyzovat a to z jednoho podstatného důvodu. Nově se tvořící krajská vláda, nám může pomoci odkrýt možné budoucí proměny v rámci celého politického systému.² Jako příklad můžeme uvést to, že se krajské volby konají v polovině funkčního období vlády. Proto můžeme na

---

¹ ILLNER, Michal – KOSTELECKÝ, Tomáš – PATOČKOVÁ, Věra: *Jak fungují kraje – příspěvek k hodnocení výkonu krajských vlád*. Sociologický časopis, 43, 2007, č. 5, s. 969.

² RYŠAVÝ, Dan: *Regionální politické elity – zrod, charakter a důsledky*. Sociologický časopis, 43, 2007, č. 5, s. 994.

základě výsledků voleb a následného složení krajských vlád analyzovat náladu ve společnosti a spokojenost s centrální vládou, která je u moci.

Pro svou práci jsem si zvolil metodu kvantitativní analýzy a to z důvodu, že budu zkoumat více případů. Svůj výzkum bych chtěl omezit pouze na moravské kraje a Vysočinu. Ve svém výzkumu budu pracovat s těmito proměnnými a sice: *pohlaví (zastoupení žen v politice), budu také zkoumat politické dráhy krajských politiků a také zastoupení jednotlivých okresů v rámci kraje.*

Ve své práci se chci opírat o teorii sociálního jednání Jamese S. Colemana, který spojuje proměny na makroúrovni se změnami chování a jednání jednotlivců, které ve svém výsledku znovu ovlivňují systémovou úroveň. Jako žánr jsem si vybral otázku *Proč* – neboli vysvětlení a testování hypotéz. Ambicí je přinést novou analýzu známého jevu. Více o teorii J. S. Colemana a postupu při analýze dat bude pojednáno v teoretické části práce.

Při zkoumání a analyzování zdrojů jsem si položil dvě následující hypotézy, které chci ve své bakalářské diplomové práci zkoumat. (H1) *„Po volbách v roce 2008 se celkové zastoupení žen a to nejen v zastupitelstvu a radě obecně, ale i ve vedoucích funkcích těchto orgánů a to ve srovnání se situací, která byla v roce 2004 zlepšilo.“* (H2) *„Míra zastoupení jednotlivých okresů v zastupitelstvu krajů je silně závislá na velikosti okresu. Tento faktor hrál pro jejich zastoupení v radě po krajských volbách v roce 2008 větší roli než po volbách v roce 2004, kdy byl sledovaný index korelace menší.“*

A také jsem si položil jednu výzkumnou otázku: *„Došlo po krajských volbách v roce 2008 k většímu prosazení politiků na místa zastupitelů a to z krajské nebo celostátní úrovně? Ve srovnání se stavem jaký byl po prvních krajských volbách.“*

Má bakalářská práce je členěna do tří hlavních kapitol. První kapitola se obsahuje teoretickou částí mé práce. Druhá kapitola obsahuje čtyři podkapitoly, ve kterých se postupně zabývám historií krajského zřízení v našich zemích a také, jak na tuto tradici navázala samostatná ČR. Další podkapitola se zabývá kompetencemi krajů a jejich orgány. V předposlední podkapitole jsou zmíněny postoje politických stran na krajskou samosprávu. V poslední podkapitole porovnávám vývoj názorů obyvatelstva na zavedení krajských samospráv. Poslední třetí kapitola je z hlediska výsledku mého výzkumu stěžejní. Zabývá se personálním složením krajských politických elit a je členěna do tří podkapitol.

První podkapitola odpovídá na to, zda se zvyšuje podíl žen nejenom na krajské úrovni, ale i ve vedoucích funkcích. Druhá podkapitola analyzuje politické dráhy krajských politických elit po volbách v roce 2008. Třetí podkapitola se snaží zjistit, do jaké míry souvisí (míra korelace) velikost okresů v kraji (počet obyvatel) s mírou jejich zastoupení v zastupitelstvu a radě.

Témata související s krajskými samosprávami i krajskými volbami nebyly v minulosti zpracovávány v takové míře, jako je tomu nyní. Ve své práci jsem použil monografie a sborníky předních českých politologů a expertů. Dále také odborné studie, články i populárně naučné články a to jak českých, tak i zahraničních autorů. Dále mi byl nápomocný internet. Čerpal jsem ze zpravodajských serverů, webových stránek politických stran a krajů ČR. Potom také z webových stránek volby.cz, stránky Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) a serveru Deník politika, kde jsou shrnuty politické dráhy krajských a dalších politiků. Ty mi poskytly podstatné statistické údaje, které jsou pro moji práci potřebné.

Jako základ pro mou teoretickou část byla kniha J. S. Colemana, která se nazývá *Foundation of the Social theory*.³ Musím také zmínit monografii od Keitha Punche *Základy kvantitativního šetření*, která mi pomohla ujasnit si, jak nejlépe postupovat při výzkumu a také, jaký vybrat typ metody.⁴

Jeden z prvních českých politologů, který se věnoval této problematice, byl pan Pavel Šaradín, který v roce 2000 zpracoval krajské volby pro Olomoucký kraj.⁵ Jako další publikaci, kterou mohu zmínit byla kniha od Stanislava Balíka a Jakuba Kylouška, kteří byli editory knihy *Krajské volby v ČR 2004*.⁶ Autoři, studenti a členové Katedry politologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (dále jen FSS MU) a také Institutu pro srovnávací politologický výzkum (dále jen ISPO) zde poprvé souhrnně analyzovali výsledky krajských voleb a to ve všech krajích s výjimkou Prahy. Je zde také kapitola, která analyzuje ustavení krajů a jejich institucionální stránku. O čtyři roky později na ně navazuje kolektiv autorů pod

---

³ COLEMAN, James Samuel.: *Foundations of Social Theory*. Boston, First Harvard University Press paperback edition 1994, 995 s.

⁴ PUNCH, Keith: *Základy kvantitativního šetření*. Praha, Portál 2008, 147 s.

⁵ ŠARADÍN, Pavel: *Krajské volby 2000: Olomoucký kraj*. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci 2001, 156 s.

⁶ BALÍK, Stanislav – KYLOUŠEK, Jakub: *Krajské volby v České republice 2004*. Brno, Mezinárodní politologický ústav 2005, 235 s.

vedením Otty Eibla *Krajské volby 2008*.⁷ Monografií, která je určena spíše pro krajské samosprávy a právníky, ale byla také cenným zdrojem informací, je publikace s názvem *Krajské zřízení* od Rudolfa Cogana.⁸ Jenž je používána hlavně v druhé podkapitole druhé kapitoly. Zaměřuje se na organizační uspořádání kraje. V práci se také zabývám nezávislostí kandidátů a zastupitelů na krajské úrovni. Kapitola *Regionální a komunální rovina českého stranicko-politického systému – předběžná bilance*, která je součástí sborníku *Parlamentní volby 2006 a česká politika* se tímto, byť jen okrajově, zabývá.⁹

Jak jsem již uvedl velmi cenným zdrojem informací byly i odborné články a studie od předních expertů. Jako příklad mohu uvést Dana Ryšavého, který napsal několik článků na podobné téma a společně se s Pavlem Šaradínem podílel na několika grantech, které se zabývají komunální, regionální i krajskou politikou. Jako příklad odborné studie mohu uvést *Regionální politické elity – zrod, charakter a důsledky*. Jedná se o jeden z prvních pokusů analyzovat změny na krajské úrovni. Na začátku druhé kapitoly analyzuji historii vzniku krajských samospráv v ČR. Cenným zdrojem informací mi byla odborná studie od Jamese Laplanta *Decentralizace v České republice: Evropská unie, politické strany, a vznik krajské samosprávy*.¹⁰ Autoři zde analyzují jednak samotnou historii vzniku krajů u nás, jednak úlohu Evropské unie, která pomohla uspišit vznik krajských samospráv v ČR. Na tento článek navazuje *Směrem ke snižování regionálního deficitu?*, který napsal Dan Marek a kolektiv a je zde více analyzován postoj politických stran k ustavení krajských samospráv.

Jak jsem již uvedl v práci jsem použil publikaci od Otty Eibla *Krajské volby 2008*. Z hlediska získání faktů o počtech zastupitelů nebo radních je velmi cenným zdrojem informací. Jedinou výtkou by snad mohlo být jen to, že jsem zde nenašel zpracované názory předních českých expertů a nebo i politiků na krajské samosprávy. Tak jak je tomu v publikaci P. Šaradína z roku 2000. Bylo by jistě zajímavé porovnat jejich názory a postoje. Také se za čtyři roky změnil postoj obyvatelstva ke krajským vládám. Což souvisí i se změnou postavení krajů v rámci politického systému ČR. V současnosti jsou tato témata, která se týkají krajů

---

⁷ EIBL, Otto a kol.: *Krajské volby 2008*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 2009, 175 s.

⁸ COGAN, Rudolf: *Krajské zřízení*. Praha, ASPI 2004, 442 s.

⁹ DANČÁK, Břetislav – HLOUŠEK, Vít: *Parlamentní volby 2006 a česká politika*. Brno, Mezinárodní politologický ústav 2006, 276 s.

¹⁰ LAPLANT T., James a kol.: *Decentralizace v České republice: Evropská unie, politické strany, a vznik krajské samosprávy*. Politologica. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, 2004, č. 3, s. 129-144.

nedostatečně zpracována. Vždy se jedná jen o dotazníkové šetření, které je omezeno jen na určitý region. Jde ovšem jen o malou výtku a námět, který na kvalitě dané knihy nebo ostatních článků nic nemění.

1 Teoretická část

V první kapitole bych chtěl představit teoretickou část mé práce. Je to z důvodu lepšího pochopení použití metod zkoumání a výpočtu. Což je podstatné hlavně pro poslední část mé práce.

1.1 Teorie Jamese S. Colemana

Teorie Jamese S. Colemana vysvětluje chování v sociálním systému pomocí tří složek a sice – aktéři, zdroje a aktivity. Pokud aktéři ovládají všechny tyto zdroje, které je zajímají, pak jsou jejich akce jednoduché. Jen vykonávají svou kontrolu způsobem, který vyhovuje jejich zájmům. To, co dělá sociální systém rozdílným od souboru osob samostatně vykonávající svou kontrolu nad činností, která vede k uspokojení jejich zájmů, je jednoduchý strukturální fakt. A sice aktéři, kteří plně nemají pod kontrolou činnosti, kterými mohou uspokojit své zájmy, jsou částečně nebo zcela pod kontrolou dalších aktérů. Sledování zájmů v takové struktuře vyžaduje, že se někdy mohou účastnit nějakého typu transakcí s dalšími aktéry. Tyto transakce zahrnují nejen to, co je jimi obvykle myšleno, jako je výměna, ale také řadu dalších akcí, které odpovídají za širší pojetí výměny. Patří mezi ně úplatky, vyhrožování, sliby a zdroje investic.¹¹ Aktéři mohou mít kontrolu nad událostmi, které mají důsledky pro řadu dalších subjektů. Jedná se o události, v nichž mají ostatní aktéři své zájmy. V případě, že takovou informaci má více aktérů, tak ji každý může ve svůj prospěch využít jen částečně. Aktéři mohou mít kontrolu i nad prostředky, které sice nejsou v přímém zájmu ostatních, ale jsou účinné při ovlivňování nebo mohou pomoci ovlivnit výsledky událostí.¹² Ještě chci zmínit, že zde nastává podobný problém, jako v práci doktora Dana Ryšavého. Jedná se o to, že samotné jednání aktérů se v této práci zkoumat nebude. Hlavním důvodem je, že jsem se musel spolehnout na informace a data, která se dají dohledat. Jako příklad mohu uvést volební server *volby.cz*.

---

¹¹ COLEMAN, J.: s. 27-29.

¹² Tamtéž, s. 34.

1.2 Kvantitativní analýza

Nyní bych chtěl více zdůvodnit, proč se jedná o kvantitativní analýzu a také chci krátce shrnout historii této metody. Výzkum totiž spočívá ve zkoumání vztahu mezi proměnnými a to je podstatou kvantitativního výzkumu. Cílem je nalézt závislost mezi proměnnými. Existovaly dvě strategie provedení. Já budu v práci používat neexperimentální metodu, která je nyní v sociálních vědách ve srovnání s experimentální metodou více využívána. Využívá se v ní přirozeně se vyskytující variabilita. To znamená, že pro účely výzkumu není s proměnnými uměle manipulováno. V historickém vývoji byla v některých sociálních disciplínách právě experimentální metoda považována za hlavní strategii výzkumu. Existovaly pro to dobré důvody. Napodobovaly se postupy z ostatních věd, jako příklad můžeme uvést fyziku nebo chemii. Ovšem tak jako všude i zde docházelo k postupnému vývoji. Začaly se stále více rozvíjet neexperimentální metody. Byl zde jeden hlavní praktický důvod a sice omezený rozsah výzkumných otázek, které je možné zodpovědět pomocí experimentálních metod. Protože výzkumník nemohl pro účel výzkumu experimentálně manipulovat s proměnnými s cílem zkoumat jejich efekty. Z tohoto hlavního důvodu se neexperimentální výzkumné metody staly pro sociální vědy podstatnou částí jejich výbavy. Proto kvantitativní šetření o vztazích mezi proměnnými je základem neexperimentálních metod.¹³

Ještě bych chtěl zmínit, že v práci používám Pearsonův koeficient pořadové korelace. I přes některé své nedostatky zůstává Pearsonův koeficient nejdůležitější mírou síly vztahu dvou náhodně spojených proměnných. Korelační koeficient může nabývat hodnot (od -1 do +1). Je dobré také zmínit některé vlastnosti Pearsonova korelačního koeficientu. Předně vyjadřuje pouze sílu lineárního vztahu. Špatně se jím měří jiné vztahy. Nerozlišuje mezi závisle a nezávisle proměnnou.¹⁴ V poslední kapitole používám ke zjištění míry závislosti *Pearsonův koeficient pořadové korelace*. Tento koeficient měří právě onu korelaci mezi proměnnými. Nekontroluje působení ostatních nezávisle proměnných. Jde

---

¹³ PUNCH, K.: c. d., s. 24-25.

¹⁴ HENDL, Jan: *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha, Portál 2006, s. 243-244.

tedy o čistý vliv dané proměnné na proměnnou závislou a to v rámci daného regresního modelu.¹⁵

---

¹⁵ RABUŠIC, Ladislav: *Mnohonásobná lineární regrese*,
http://is.muni.cz/el/1423/podzim2004/SOC418/multipl_regres_1.pdf?fakulta=1423;obdobi=2962;kod=SOC418 (29.10.2010).

2 Historie, uspořádání a kompetence krajů v našich zemích a v ČR

V této kapitole se budu zabývat historií vzniku krajských samospráv a krajského uspořádání. Je nutné zmínit i tuto kapitolu vývoje krajů, a to z důvodu pochopení situace, ve které se ocitla ČR po roce 1989 a jestli mohla navazovat na tradici například z první republiky.

2.1 Historie krajského uspořádání v našich zemích

O budování nového systému krajských samospráv nemůžeme mluvit ihned po událostech, které se odehráli v listopadu roku 1989, ale až po roce 1992. V tomto roce se rozdělila Česká a slovenská federativní republika (dále jen ČSFR) a na její místo nastoupila samostatná ČR. ČR nemohla vycházet z velké tradice politické decentralizace. Československá republika (dále jen ČSR), která vznikla v říjnu 1918 jako jeden z nástupnických států Rakouska-Uherska (dále jen R-U), byla rozdělena na čtyři historicky správní jednotky: Čechy, Moravu a Slezsko, Slovensko a Podkarpatskou Rus. Tento první systém územního uspořádání byl zrušen na období druhé republiky a následné nacistické okupace, která trvala od roku 1938 do roku 1945. Jakmile byla v roce 1945 ukončena druhá světová válka byl systém na krátkou dobu obnoven. Po nástupu Komunistické strany Československa (dále jen KSČ) byl opětovně zrušen.¹⁶ Důsledkem bylo, že samospráva, a to nejen na regionální úrovni, skončila v ČSR přestavbou systému národních výborů. Došlo k tomu, že nově vytvořený systém krajů se stal pouze orgánem státní moci. Tento stav trval až do roku 1989, kdy došlo k obnově samosprávy na lokální úrovni. Okresní národní výbory byly nahrazeny okresními úřady.

Naopak bez náhrady byly ke konci roku 1990 zrušeny právě krajské národní výbory. Toto rozhodnutí mělo důsledky hlavně v tom smyslu, že zatímco se na obecní úrovni utvářela nová lokální elita, tak reforma na vyšší krajské úrovni se odsouvala. V období mezi léty 1993 až 1997, kdy došlo ke schválení ústavního zákona č. 347/1997, o vytvoření vyššího stupně územně samosprávných celků,

---

¹⁶ LAPLANT T., J. a kol.: c. d., s. 129-130.

uběhlo pět let a další tři než se uskutečnily první volby do krajských zastupitelstev.¹⁷

Právě díky krátké tradici politické decentralizace na našem území se toto téma stalo oblíbeným tématem v diskuzích v raně postkomunistickém období. Stejně jako i v bývalých postkomunistických zemích i v ČSFR byla decentralizace považována za důležitý aspekt demokratizace. S tím souvisela ona snaha zřeknutí se příliš centralizované kontroly ze strany komunistického státu. Ovšem jak jsem již naznačil výše v této otázce, nastal zásadní problém a tím byl směr, jakým má decentralizace směřovat. Zda mají být samosprávné pravomoci umístěny na krajskou nebo místní regionální úroveň. Dále zde byla otázka, jakou podobu mají na sebe nové kraje vzít. Odpůrci decentralizace se nejvíce obávali dezintegračních sil, které by mohla uvolnit právě politická devoluce.¹⁸ To mělo samozřejmě za následek značné zdržení v procesu utváření krajské samosprávy. Jak je patrné, důležitou úlohu v této otázce hrály postoje tehdejších politických stran. O jejich postojích budu pojednávat v následující kapitole.

Ještě bych se rád vrátil k debatě, která o zřízení krajské samosprávy probíhala v 90. letech. Důvodem je, že se ona debata zredukovala pouze na otázku počtu krajů a nikoliv rozsahu jejich kompetencí. Variant existovalo velké množství, od zřízení tří krajů (Čech, Moravy se Slezskem a Prahy), až po zřízení asi 80 krajů. Výsledkem se stal kompromis, který počítal s počtem 14 krajů. Byl to účelový kompromis, který obsahoval nevýhody obou předchozích návrhů a ani jednu jejich výhodu. Problém nastává například pro jednání s Evropskou unií (dále jen EU). Důvodem je, že kraje jsou malé, a tak se musí pro jednání spojovat do větších celků.¹⁹ Jsou zde i další nevýhody, ale to již není předmětem tématu mé bakalářské diplomové práce. Chtěl jsem jen připomenout debatu, která probíhala v tomto raném období naší demokracie. Ovlivnila totiž následnou podobu krajů, jenž se samozřejmě promítla i do personálního složení zastupitelstev a rady krajů.

Po dlouholetých sporech nastal zásadní zlom až přijetím ústavního zákona „č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, jenž novelizoval i čl. 99 Ústavy ČR.“ V této době bylo samozřejmě nutné učinit celou

---

¹⁷ RYŠAVÝ, D.: c. d., s. 995.

¹⁸ LAPLANT T, J.: c. d., s. 130.

¹⁹ BALÍK, Stanislav: *Triumf pravicových regionálních politiků*. Revue politika, 2, 2004, č. 9, s. 1. (<http://www.revuepolitika.cz/clanky/721/triumf-pravicovych-regionálních-politiků>).

řadu dalších kroků a opatření. Mezi nejdůležitější předpisy, které se dotýkaly problematiky krajských samospráv, patří zákon „č. 129/2000 Sb., o krajích a č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů.“²⁰

Další část této kapitoly se bude týkat úlohy EU při ustanovování krajů. Je to z důvodu, že značným způsobem přispěla k rychlejšímu ustanovení tohoto typu samosprávy. Stejně jako v ostatních kandidátských zemích i v ČR bylo součástí přípravy na vstup do EU vytvoření nového systému krajských samospráv. Byl kladen důraz na demokratické zvolení zástupců nových úřadů. ČR v této oblasti splnila požadavky EU dohodou z roku 1997. Tím došlo k vytvoření systému 14 samosprávných krajů s vlastními volenými zastupitelstvy. Ustanovení krajských samospráv bylo zakotveno již v Ústavě ČR z roku 1992, ale jak bylo zmíněno výše do roku 1997 nedošlo v debatě k posunu. Jak je zmíněno i v tomto článku, až vyhlídka členství v EU sehrála při vzniku nového krajského uspořádání svou podstatnou úlohu. Právě členství a s ním spojené požadavky upevnily postavení domácích zastánců regionalizace.²¹ Pravidelné zprávy ze strany Komise vytvořily patřičný tlak na tehdejší vládu Václava Klause, aby se otázkou ustanovení krajských samospráv seriózně zabývala. Činila tak z prostého důvodu. Kvůli neshodám o podobě a míře decentralizace, které jsem již nastínil, byla Ústava ve své definici podoby a obsahu nové krajské struktury úmyslně vágní. Řada oblastí, jako například hranice nových celků, pravomoci nebo kompetence, měly být definovány až později.²² Můžeme tedy učinit závěr, že vstup ČR do EU měl nejednoznačný dopad na vytvoření krajských samospráv. Členství na jednu stranu vyžadovalo vytvoření systému krajů, což mělo za následek posílení pozice domácích stoupenců decentralizace a regionalizace. Na druhou stranu i samotná Evropská komise nakonec preferovala v zájmu udržení větší efektivity v otázce partnerství centralizovaný přístup. Myslím si stejně jako autoři tohoto článku, že po vstupu ČR do EU došlo ke zvýšení dynamiky regionalizace.

---

²⁰ PODHRÁZKÝ, Milan: *Soudní moc a krajská samospráva v ČR (nejen o kompetenčních sporech a majetkových otázkách)*. In: *Dělba soudní moci v České republice*. Sestavili Vít Hloušek a Vojtěch Šimíček. Brno 2004, s. 203-204.

²¹ BAUN, Michael – MAREK, Dan: *Směrem ke snižování regionálního deficitu? Mezinárodní vztahy*, 5, 2006, č. 1, s. 46.

²² LAPLANT T, J.: c. d., s. 131-132.

2.2 Postavení krajských samospráv po jejich zavedení a kompetence orgánů kraje

Následující kapitola se bude zabývat vztahy krajských samospráv a centrální vlády a to po jejich zavedení. Uvedu, s jakými problémy se musely kraje na počátku svého působení potýkat. Dále uvedu kompetence jednotlivých orgánů kraje. Nebudu vyjmenovávat všechny kompetence kraje v každé oblasti jeho působnosti. Zaměřím se na oblasti, v nichž má vedení kraje možnost zřizovat nové komise a orgány kraje a samozřejmě i jmenování lidí na tyto pozice. Důvodem je, aby bylo pro účely této práce jasné, jak orgány kraje v této oblasti fungují.

2.2.1 *Situace krajů po jejich zavedení*

Z podkapitoly která se zabývala historií krajských samospráv na našem území a následným procesem vzniku v ČR je patrné, že tento typ samosprávy neměl z počátku jednoduché postavení. Po prvních volbách, které se uskutečnily v listopadu 2000 musely bojovat o kompetence, které jim přislíbil zákon „*O vytvoření vyšších územně správních celků.*“ Ihned po prvních volbách vstoupily v platnost nové zákony a předpisy, které krajům poskytly pravomoci v mnoha oblastech. Jako příklad mohu uvést (vzdělání, kultura, doprava nebo regionální rozvoj). Nicméně přenos byl i nadále nedostačující.²³

I první volby do krajských zastupitelstev se uskutečnily v atmosféře všeobecně vnímané skepse ohledně politického vývoje v zemi. Veřejnost z počátku nové instituci nedůvěřovala. Bylo to způsobeno i všeobecnou náladou ve společnosti, kde většina obyvatelstva byla politikou unavena. Navíc i centrální vláda k dobrému jménu krajů nepřidala. Vláda společně s novináři a ostatními politiky často mluvila o krajích jako o dalších zbytečných úřadech. Proto se nebylo co divit, že podíl občanů, kteří měli k novému typu samosprávy negativní postoj, byl 26 %. Kladný postoj mělo jen 12 % občanů. I přes počáteční negativní postoj značné části obyvatelstva i vrcholových politiků můžeme v období mezi prvními volbami v roce 2000 a druhými v roce 2004 pozorovat postupné institucionální

---

²³ BAUN, M – MAREK, D.: c. d., s. 47

etablování krajů na české politické scéně.²⁴ Občané v prvních krajských volbách způsobily, že zastupitelé z pravicových stran měli v zastupitelstvech i radách převahu. Pravicové strany postupně také pochopili výhody spojení v boji proti tehdejší levicové a později středo-levé vládě. Z tohoto důvodu vznikla Asociace krajů, která z počátku sloužila ke koordinaci postojů pravicových zastupitelů směrem ke státu.

První roky v existenci krajů můžeme chápat jako snahu o vybudování institucionální infrastruktury krajských úřadů. V období mezi prvními a druhými volbami se důležitost krajů, jejich kompetence a vliv začal zvyšovat. Důležitým mezníkem v této otázce byl 1. leden roku 2003, kdy došlo ke zrušení okresních úřadů a některé činnosti byly převedeny na kraje. Dále také docházelo k postupnému přesouvání některých pravomocí z centrální na krajskou úroveň.²⁵

Kraje jsou již dnes neopomenutelnými partnery ústředních správních orgánů. Z Ústavy je krajům zaručena pravomoc vykonávat zákonodárnou iniciativu a podávat návrhy zákonů. To z krajů činí garanta samosprávného rozvoje veřejné správy. Jsou také důležitou součástí a plní klíčovou úlohu na postu reformy veřejné správy.²⁶

2.2.2 Hejtman

Zastupuje kraj navenek. Hejtman a jeho zástupce je volen zastupitelstvem a to z řad svých členů. Jsou odpovědní zastupitelstvu, a tudíž mohou být zastupitelstvem i odvoláni. Jak je již známo, hejtman má široké pravomoce, co se týče odvolávání a jmenování lidí. Jediným zásahem cizí moci je, že hejtman po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele.²⁷ Dále jmenuje členy bezpečnostní rady kraje. Jedná se o koordinační orgán pro přípravu na krizové situace.²⁸ Hejtman tento orgán personálně obsazuje a je jeho předsedou.

---

²⁴ KOSTELECKÝ, Tomáš – ČERMÁK, Daniel – VOBECKÁ, Jana: *Druhé volby do krajských zastupitelstev – kontinuita nebo změna?* European electoral studies, 1, 2006, č. 2, str. 137.

²⁵ Tamtéž, s. 137.

²⁶ GROSPÍČ, Jiří – OSTRÁ, Lenka – ČERMÁKOVÁ, Jarmila: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň, Aleš Čermák, s. r. o., 2004, s. 23.

²⁷ Sběrka zákonů: *Předpis č. 129/2000 Sb.*,

<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb00129> (16.09.2010).

²⁸ MVČR: *Pojmy*, <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-kraje.aspx> (16.09.2010).

Ovšem řízení samo o sobě je vyhrazeno zákonem.²⁹ Pokud není hejtman na ustavujícím zasedání zastupitelstva zvolen, je pověřen dosavadní hejtman výkonem těchto kompetencí. Je zde ovšem podmínka, že bývalý hejtman musí být členem zastupitelstva. V případě, že není členem zastupitelstva, je výkonem těchto pravomocí pověřen někdo z členů zastupitelstva.

Velmi důležitá je také osoba, která zastupuje hejtmana v době jeho nepřítomnosti a nebo v případě, že hejtman již nevykonává svou funkci. V tomto případě je to náměstek hejtmana. Může být zvoleno i více náměstků hejtmana. Vše záleží na kraji, jak se rozhodne. Totéž platí i v případě, že je hejtman ze své funkce odvolán, nebo se jí vzdá. V tomto případě je právě statutární náměstek hejtmana prostřednictvím zastupitelstva pověřen výkonem pravomocí hejtmana.³⁰

2.2.3 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo je hlavním rozhodovacím orgánem, který rozhoduje ve věcech samostatné působnosti kraje. Tím se rozumějí úkoly vykonávané samostatně, neboli *samostatná, či přirozená působnost kraje*. V této oblasti kraje nad sebou nemají žádnou nadřazenou instanci. Rozhodují podle své vůle. Stát je oprávněn zasáhnout do výkonu této samostatné působnosti, vyžaduje-li to ochrana zákona.³¹ Z hlediska jmenovacích kompetencí je zastupitelstvu vyhrazeno.

- rozhodovat o založení a rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy, rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách,
- delegovat zástupce kraje na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast,
- navrhnout zástupce kraje do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast, navrhnout jejich odvolání,

---

²⁹ COGAN, R.: c. d., s. 221.

³⁰ Kompetence hejtmana Olomouckého kraje: *Ustanovení zákona č. 129/2000 Sb.*, http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/HejtmanOK/Kompetence+hejtmana/Kompetence+hejtmana+Olomouckého+kraje_CZ.htm?lang=CZ (17.09.2010).

³¹ BALÍK, S – KYLOUŠEK, J.: *Krajské volby v České republice 2004*, s. 18.

- *volit a odvolávat hejtmána, náměstka (náměstky) hejtmána a další členy rady z řad svých členů a odvolávat je z funkce,*
- *stanovit počet uvolněných členů rady, jako i funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni a od kterého dne,*
- *zřizovat a rušit výbory, volit a odvolávat jejich předsedy a členy*
- *zastupitelstvo rozhoduje o zrušení usnesení rady, jsou-li předložena k rozhodnutí podle § 62.*³²

Všechna rozhodnutí, včetně volby, musí být schválena nadpoloviční většinou všech přítomných. V zákoně se nerozlišují žádné speciální většiny pro nakládání s majetkem apod. Problém nastává v tzv. absolutním charakteru většiny nutné pro jakékoli, byť i technické rozhodnutí. To samozřejmě značným způsobem problematizuje konstrukci krajských exekutivních koalic. Důvodem je, že se utvářejí koalice s převahou jediného hlasu a pak stačí absence jediného koaličního zastupitele a to z jakýchkoliv důvodů a zastupitelstvo se nemusí usnést ani na programu jednání.³³

Vraťme se ještě ke kompetencím zastupitelstva. Zastupitelstvo si může dále vyhradit pravomoc v samostatné působnosti kraje, ale mimo pravomoci vyhrazené radě kraje podle § 59 odst. 1 KZř. Toto zákonné opatření je ovšem v rozporu s Ústavou ČR. A to z toho důvodu, že zakotvuje výsadní postavení zastupitelstev krajů jako jejich vrcholných orgánů. Zastupitelstvo dále může rozhodovat o zrušení usnesení rady kraje a to v případě, že jsou předložena hejtmánem k rozhodnutí. Jak je patrné, toto ustanovení značným způsobem posiluje postavení zastupitelstva kraje, které tím pádem může zrušit usnesení rady kraje, a tak limitovat radu kraje v rozhodovacím procesu jako celek. Je ovšem potřeba dodat, že výše popsaný postup může být iniciován jen hejtmánem kraje.³⁴

Je jasné, že nejvýše postavený orgán kraje je zastupitelstvo kraje, které má ono právo a povinnost spravovat kraj. Ostatní orgány jsou zmiňovány až ve druhé vlně. Nesmíme ovšem zapomínat, že existuje velké množství zásahů do pravomocí. Kraj má dva základní orgány, v nichž jsou utvářena a přijímána rozhodnutí, a to již zmíněné zastupitelstvo a rada kraje. Proto je dobré zmínit, jak

³² *Zákon č. 129/2000 Sb., [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html) 17.09.2010.*

³³ BALÍK, S – KYLOUŠEK, J.: *Krajské volby v České republice 2004*, s. 22.

³⁴ KADEČKA, Stanislav: *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha, C. H. Beck 2003, s. 250.

se oba orgány kraje mohou z hlediska kompetencí ovlivňovat. Výše již byl zmíněn § 62, který obsahuje významné oprávnění hejtmána kraje. Dalším speciálním ustanovením je také § 60, ve kterém se píše, že *„poklesne-li v průběhu funkčního období počet členů rady tak, že rada není usnášenišchopná a na nejbližším zasedání zastupitelstva nebude počet členů rady doplněn tak, aby usnášenišchopná byla, vykonává její působnost, až do zvolení potřebného počtu členů rady, zastupitelstvo. V těchto případech zastupitelstvo může svěřit hejtmánovi plnění některých úkolů rady.* Z toho se dá vyčíst, že pokud nastane situace, že rada kraje není usnášenišchopná, tak dochází k tomu, že zastupitelstvo se stává současně radou a může pravomoci rady přenést na hejtmána. Z toho vyplývá, že když zastupitelstvo nechá poklesnout počet členů rady, tak může ovládnout všechny významné orgány kraje.³⁵

2.2.4 Rada

Výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti je rada. Je odpovědná při výkonu své působnosti zastupitelstvu. Ve věcech přenesené působnosti může rada rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Rada je tvořena hejtmánem, náměstkem hejtmána (popřípadě náměstkou, záleží na každém kraji zvlášť) a dalšími členy, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet členů rady závisí od počtu obyvatel celého kraje.

- a) do 600 000 obyvatel má rada 9 členů
- b) nad 600 000 obyvatel má rada 11 členů

K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je zapotřebí nadpoloviční většina všech členů rady. Na každém zasedání krajského zastupitelstva podává rada zprávu o své činnosti. Dále připravuje podklady a návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění zastupitelstvem přijatých usnesení. Z hlediska jmenovacích kompetencí je radě vyhrazeno:

---

³⁵ Právní rádce – Postavení krajů a jejich orgánů: *K základním ustanovením Zákona o krajích.*, <http://www.hamplova.cz/pravni-radce-postaveni-kraju-a-jejich-organu> (17.09.2010).

- a) stanovovat počet zaměstnanců kraje, kteří jsou zařazeni do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek. Dále stanovuje objem prostředků na platy těchto zaměstnanců,
- b) dále na návrh ředitele krajského úřadu (dále jen ředitele) jmenuje a odvolává vedoucí odborů krajského úřadu a to jen v souladu se zvláštním zákonem. Bez návrhu ředitele je jmenování nebo odvolání vedoucích odborů neplatné,
- c) podle potřeby zřizuje a ruší komise rady (dále jen komise) a také jmenuje a odvolává z funkce jejich předsedy a členy
- d) vykonává zakladatelské a zřizovatelské funkce ve vztahu k právnickým osobám a organizačním složkám, které založil nebo zřídil kraj, popřípadě byly na kraj převedeny zvláštním zákonem. Dále také jmenuje a odvolává jejich ředitele a stanovuje výši platů a odměn. Pravidelně jedenkrát ročně projednává zprávu o jejich činnosti a plnění úkolů, pro které byly založeny nebo zřízeny a přijímá příslušná opatření.³⁶

2.2.5 Výbory a komise

Výbory jsou iniciativním a hlavně kontrolním orgánem zastupitelstva. Komise naopak iniciativním a poradním orgánem rady. Jsou samozřejmě odpovědny svým zřizovatelům. Návrh musí být přijat nadpoloviční většinou všech členů výboru nebo komise. Počet členů výborů musí být vždy lichý, aby nedocházelo k patové situaci. Pouze zastupitel může být předsedou výboru. Na rozdíl od komisí, kde zákon takový požadavek nevznáší.

2.2.6 Krajský úřad

Zastupitelstvo a rada ukládá krajskému úřadu (dále jen KÚ) úkoly v samostatné působnosti a pomáhá výborům a komisím s jejich činností. KÚ také vykonává veškerou přenesenou působnost s výjimkou věcí, které zákon svěřuje jiným orgánům kraje. V tomto případě to může být zastupitelstvo, rada a případně

---

³⁶ Zákon o krajích: *Úplné znění zákona č. 129/2000 Sb.*, <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-o-krajich-krajske-zrizeni-600.html> (18.09.2010).

zvláštní orgán. Struktura KÚ je tvořena ředitelem, který je v čele a zaměstnanci kraje, kteří jsou zařazeni do KÚ. Dále je členěn na odbory a oddělení. Ředitel má mnoho pravomocí. Je zajímavá, že podává ministerstvu návrhy na pozastavení obecně závazných vyhlášek a nařízení obcí a také vydává organizační a pracovní řád KÚ. Ředitel jako osoba nesmí vykonávat žádné funkce v politických stranách či politických hnutích. Dále nesmí být poslancem, senátorem či členem krajského nebo obecního zastupitelstva.³⁷

2.2.7 Asociace krajů

Jde o zájmové sdružení právnických osob. Základním cílem je prosazování společných zájmů a cílů krajů. Asociace poskytuje krajům služby, které sahají od zastupování krajů vůči parlamentu, vládě nebo evropským institucím, až k vypracování zpráv, stanovisek a iniciativ v celé škále činností krajů.³⁸ Nejvyšším orgánem Asociace krajů České republiky (dále jen AKČR) je rada. Členy jsou hejtmani krajů a také primátor hlavního města Prahy. Ze svých řad je volen předseda a místopředsedové. Rada samozřejmě může podle potřeby zřizovat komise a poradní orgány a také jmenovat a odvolávat jejich členy. Komise jsou složeny z předsedy a místopředsedy a dalších členů. Každý z členů AKČR je zastoupen jedním zástupcem.³⁹

2.3 Postoje relevantních politických stran ke vzniku krajské samosprávy

Jak již název napovídá, následující podkapitola se bude zabývat postoji politických stran ke krajské samosprávě. Je to z jednoho prostého důvodu a sice, že politické strany jsou v našem politickém systému velmi významným subjektem. Jejich názory, postoje a politika ovlivňují další aspekty rozhodovacího procesu. Navíc je zajímavé zkoumat postoje politických stran na počátku fungování krajských samospráv. Dále bude součástí této podkapitoly i postoj občanů ČR ke

---

³⁷ BALÍK, S – KOLOUŠEK J.: *Krajské volby v České republice 2004*, s. 24-25.

³⁸ Tamtéž, s. 26.

³⁹ *Struktura AKČR*:

http://www.asociacekrajů.cz/vismo5/zobraz_dok.asp?id_org=450022&id_ktg=13535&p1=60 (18.10.2010).

krajskému zřízení. Chci ovšem upozornit a také jsem to zmínil i v úvodu. Jsem si vědom omezení a limitů, které souvisejí s výzkumem a analyzováním postojů občanů. Zatím neexistují žádné pravidelné analýzy k této otázce. Jedná se vždy o dotazníkové šetření, které je omezeno jen na určitou oblast.

V dnešní době politické strany představují základ pro moderní liberálně demokratické režimy. Mezi něž řadíme i ČR. Jak řekl americký politolog Elmer Eric Schattschneider: „*Politické strany představují nezbytnou součást demokratických politických systémů.*“⁴⁰ Důkaz o zvyšování počtu zastupitelů, kteří kandidují za politické strany, uvedu ve třetí kapitole.

Hlavním odpůrce decentralizace ze strany politických stran byla Občanská demokratická strana (dále jen ODS). Ve vedení ODS byl její zakladatel Václav Klaus, který patřil k největším odpůrcům a skeptikům v otázce posilování regionů a krajů. Nejzásadnějším důvodem onoho postoje byly ekonomické zájmy. ODS chtěla centralizovanou administrativu, která by byla podle mínění Václava Klause a celého vedení více efektivní v prosazování ekonomických reforem. Panovala zde jednak obava ze zvýšení byrokracie a finančních nákladů na řízení kraje a také mohla větší regionalizace vést k vytvoření nezávislých regionálních základů politické moci. To by mohlo vést k podkopání postavení centrální vlády i tehdy nejsilnější politické strany. Dále zde panovala celkem logická obava z neúspěchu ODS v krajských volbách. Tyto důvody hrály podstatnou roli v tom, že vláda Václava Klause nespěchala se zavedením a ustanovením krajských samospráv. Ústava ČR s jejich zavedením počítala již od roku 1992. Přesto, jak jsem již uvedl až do roku 1997, docházelo k oddalování jejich zavedení.⁴¹ Je zde ovšem i druhá strana pohledu. ODS se deklaruje jako konzervativní politická strana. Konzervatismus, jak víme, usiluje o zachování všeho pozitivního, co se v minulosti osvědčilo. Pokud se podíváme na fakta, tak krajská samospráva neměla v českých zemích dlouhou tradici.⁴² I to může být jeden z důvodů proč se ze začátku ODS stavěla k této otázce skepticky.

Nyní bych rád uvedl i postoje dalších v té době hlavních politických stran v ČR. Koaliční partneři ve vládě Václava Klause tj. Křesťanská a demokratická

---

⁴⁰ VÁVRA, David: *Mají politické strany na komunální úrovni v České republice smysl?* Středoevropské politické studie, 9, 2007, č. 1, s. 1. <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=294> (18.10.2010).

⁴¹ BAUN, M – MAREK, D.: c. d., s. 46-47.

⁴² CHROMÝ, Mojmír: *Hledání konzervativních principů v komunální politice.* CEVROREVUE, 1, 2004, č. 2, s. 1.

unie – Československá strana lidová (dále jen KDU-ČSL) a Občanská demokratická aliance (dále jen ODA) decentralizaci podporovali více. Rozpor byl opět v počtu vyšších územně samosprávných celků. KDU-ČSL přišla s návrhem na vytvoření devíti krajů. Naopak ODA na vytvoření třinácti. KDU-ČSL měla logický zájem na vytvoření krajských samospráv a to z důvodu její silné podpory na Moravě. ODA naopak chtěla decentralizací zajistit, že stát bude mít omezenější moc a tím pádem se posílí demokracie v ČR. Ani tehdejší opozice, která byla tvořena Českou stranou sociálně demokratickou (dále jen ČSSD) a Komunistickou stranou Čech a Moravy (dále jen KSČM) nebyla v otázce podpory vytvoření krajských samospráv jednotná. ČSSD decentralizaci podporovala. Důvodem bylo úsilí o kapitalizaci rostoucí nezaměstnanosti a to ve strukturálně slabých regionech. KSČM byla proti decentralizaci.⁴³

2.4 Postoje a názory obyvatelstva na krajské samosprávy

Další část kapitoly se bude věnovat postojům obyvatelstva ke krajskému zřízení. Je to z důvodu, že názor občanů je velmi důležitý a složení i fungování krajských samospráv na něm hodně stavělo a staví. Jelikož občan rozhoduje o podobě nového krajského uspořádání. Jak jsem již uvedl, jsem si samozřejmě vědom jistých limitů. V mé bakalářské práci má tato část místo jen pro dokreslení. Protože v následující podkapitole se budu věnovat kompetencím krajů. Chci zde uvést, jak se v období 2004 až 2008 změnil celkový postoj obyvatel. Dále jejich postoj k samotným krajským zastupitelům. Ještě chci zmínit, že jako zdroje dat mi posloužily studie ze strany Evropských volebních studií a také dotazníková šetření, které provedlo Centrum pro výzkum veřejného mínění (dále jen CVVM).

Nejdříve přikročíme k hodnocení krajských samospráv z pohledu občanů.⁴⁴ V šetření, které bylo realizováno v říjnu 2004, byla věnována pozornost krajům a krajským samosprávám. První, co tazatele na úvod zajímalo, bylo, jak se podle nich zavedení nového krajského zřízení osvědčilo. Otázka byla zcela na místě.

---

⁴³ LAPLANT T, J.:c. d., s. 133.

⁴⁴ Výzkum prováděla Naše společnost 2004 a to od 11. do 18. října 2004. Jednalo se o kvótní výběr a reprezentativní vzorek obyvatelstva, tvořili obyvatelé ve věku od 15 let. Výsledky byly zveřejněny 15. listopadu 2004. Výzkum se uskutečnil na vzorku 1 058 osob.

Bylo zvoleno druhé vedení ve všech 13 krajích, a tak mohli obyvatelé dobře zhodnotit uplynulé čtyři roky. Zde uvádím tabulku s výsledky průzkumu.

Tabulka 1: Jak se osvědčilo zavedení samosprávných krajů (v %)

Naprosto se neosvědčilo	5
Spíše se neosvědčilo	19
Spíše se osvědčilo	21
Výrazně se osvědčilo	3
Těžko rozhodnout, je to příliš krátká doba	25
Neví	27

Zdroj: Šetření Naše Společnost, 2004. Sociologický ústav Akademie věd České republiky. (dále jen SOÚ AV ČR).

Z výsledku je patrné, že česká společnost byla v roce 2004 těsně po druhých krajských volbách značně rozpolcená. Asi ¼ dotázaných si myslí, že se nové krajské uspořádání osvědčilo. Další ¼ zastává názor, že na nějaké soudy je příliš brzy, a proto nedokáže účelnost krajských samospráv dost dobře posoudit. Zbylá ¼ nevěděla, jak s položenou otázkou naložit. Pokud porovnáme negativní a pozitivní postoje obyvatel, tak dostaneme stejný výsledek a sice 24 %.

Dále tazatele zajímalo, jak jsou občané spokojeni s počínáním svých krajských vlád za uplynulé volební období.

Tabulka 2: Spokojenost s činností krajské vlády v prvním volebním období (v %)

Rozhodně ano	2
Spíše ano	29
Spíše ne	22
Rozhodně ne	6
Neví	41

Zdroj: Šetření Naše Společnost, 2004. SOÚ AV ČR.

Jak je z výzkumu patrné, něco přes 41% neví zda jsou spokojeni s činností své krajské vlády za její první období. Mezi občany, kteří dokázali otázku

zodpovědět, mírně převažovala spokojenost a to 31 % : 28 %. Jak se dalo předpokládat, tak spokojenost vyjadřovali spíše mladí pravicoví voliči s dobrou životní úrovní. Naproti tomu starší levicoví voliči vyjadřovali nespokojenost.⁴⁵

Nyní pro porovnání vývoje předkládám výzkum od stejné společnosti CVVM z roku 2008.⁴⁶ Tazatelé opět požádali občany, aby zhodnotily fungování krajské samosprávy. Zde uvádím tabulku s výsledky průzkumu.

Tabulka 3: Spokojenost se zavedením krajské vlády ve druhém volebním období (v %)

Rozhodně se osvědčilo	6
Spíše se osvědčilo	34
Spíše se neosvědčilo	16
Rozhodně se neosvědčilo	6
Neví	38

Zdroj: Šetření Naše Společnost, 2008. SOÚ AV ČR.

Z výsledků je patrné, že postoj občanů ke krajům se postupně zlepšuje. Nicméně podle výsledků můžeme vidět, že 38% dotázaných občanů si ještě nebylo schopno utvořit názor na krajské samosprávy. Pokud opět porovnáme pozitivní a negativní postoj dotázaných občanů, tak dostaneme výsledek 40 % : 22 %, což je výrazně lepší výsledek, než ze stejného průzkumu, který se uskutečnil před čtyřmi roky. S fungováním krajské samosprávy jsou nejvíce spokojeni lidé s vysokoškolským vzděláním, podle dat je to 56 % a s vyšší životní úrovní 48%.⁴⁷

Dále bych chtěl uvést velmi zajímavý výzkum, který opět uskutečnilo CVVM. Zkoumalo se kritérium výběru kandidátů ze strany občanů v krajských volbách v roce 2004.⁴⁸ Tento výzkum zde uvádím z důvodu poskytnutí zajímavých

⁴⁵ KOSTELECKÝ, Tomáš: *Krajské samosprávy očima veřejnosti*. Naše společnost 2004, http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100412s_pi41115a.pdf (20.10.2010).

⁴⁶ Výzkum prováděla Naše společnost 2008 a to od 1. do 8. září 2008. Jednalo se o kvótní výběr a reprezentativní vzorek obyvatelstva, tvořili obyvatelé ve věku od 15 let. Výsledky byly zveřejněny 9. října 2008. Výzkum se uskutečnil na vzorku 1 066 osob.

⁴⁷ VESELSKÝ, Michal: *Hodnocení krajské samosprávy*. Naše společnost 2008, http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100826s_pi81009.pdf (20.10.2010).

⁴⁸ Výzkum prováděla Naše společnost 2004 a to od 11. do 18. října 2004. Jednalo se o kvótní výběr a reprezentativní vzorek obyvatelstva, tvořili obyvatelé ve věku od 18 let. Výsledky byly zveřejněny 31. října 2004. Výzkum se uskutečnil na vzorku 827 osob.

dat v otázce kritérií, podle nichž si občané vybírají své kandidáty do krajských zastupitelstev.

Respondentům, kteří uvedli, že se zúčastní krajských voleb v roce 2004, byla položena otázka, podle jakých kritérií si budou své kandidáty vybírat. Získaná data uvádím v následující tabulce.

Tabulka 4: Co je důležitější při volbě poslance do krajských zastupitelstev (v %).

Konkrétní osoba, její pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana ji navrhla.	35
To, za kterou stranu či hnutí tato osoba kandiduje, a až potom, o jakou osobu se jedná.	24
Obojí je stejně důležité	40
Neví	1
Celkem	100

Zdroj: Šetření Naše Společnost, 2004. SOÚ AV ČR.

Z výsledků zjišťujeme, že nejvíce lidí, tj. 40 %, považuje za stejně důležité vystupování kandidáta a také to, za kterou stranu nebo hnutí daná osoba kandiduje. Dalších 35 % odpovědělo, že se rozhodují nejvíce podle vystupování a pověsti konkrétního kandidáta. 24 % občanů se rozhoduje podle politické strany, za kterou osoba kandiduje. Pouze 1 % občanů nedokázalo na otázku odpovědět nebo se rozhodnout. Na základě výše zmíněných údajů můžeme říci, že na krajské úrovni převažuje osoba kandidáta a jeho pověst, než za kterou stranu nebo hnutí kandiduje.⁴⁹

Pro porovnání vývoje přináším data, která byla pořizena CVVM ve stejném typu výzkum v roce 2008.⁵⁰ Data přináší následující tabulka.

⁴⁹ KUNŠTÁT, Daniel: *K volbám do krajských zastupitelstev*, http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100406s_pv41031b.pdf (20.10.2010).

⁵⁰ Výzkum prováděla Naše společnost 2008 a to od 1. do 8. září 2008. Jednalo se o kvótní výběr a reprezentativní vzorek obyvatelstva, tvořili obyvatelé ve věku od 15 let. Výsledky byly zveřejněny 25. září 2008. Výzkum se uskutečnil na vzorku 1 066 osob.

Tabulka 5: Co je důležitější při volbě poslance do krajských zastupitelstev (v %).

Konkrétní osoba, její pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana ji navrhla.	24
To, za kterou stranu či hnutí tato osoba kandiduje, a až potom, o jakou osobu se jedná.	30
Obojí je stejně důležité	46
Celkem	100

Zdroj: Šetření Naše Společnost, 2008. SOÚ AV ČR.

Z tabulky je patrné, že za čtyři roky došlo ke změně. Procento lidí, kteří dávají přednost osobám jejich pověsti a vystupování. Naopak se zvýšilo procento občanů, kteří vybírají kandidátky do zastupitelstva především podle jejich politické příslušnosti. Došlo také ke zvýšení procenta občanů, kteří považují oba důvody za stejně důležité.⁵¹ Z předloženého výzkumu můžeme usuzovat, že už i na krajské úrovni se lidé rozhodují spíše podle politické příslušnosti kandidátů než podle jejich zkušeností, pověsti a způsobu vystupování.

---

⁵¹ KUNŠTÁT, Daniel: *K volbám do krajských zastupitelstev*, <http://www.cvvm.cas.cz/index.php?disp=zpravy&lang=0&r=1&s=1&offset=101&shw=100823> (20.10.2010).

3 Personální složení krajských zastupitelstev po volbách 2004 a 2008

Poslední třetí kapitola bude testovat platnost hypotéz, které jsem uvedl v úvodu své práce. Jako hlavní zdroj informací mi posloužily internetové stránky jednotlivých krajů a volební server ČSÚ. Z jednotlivých seznamů zastupitelů bylo možné vyčíst jméno, věk, bydliště, pohlaví, povolání i úroveň vzdělání. Dále může zjistit, zda se dotyčný zastupitel dostal do zastupitelstva za politickou stranu a nebo jako nestraní. Právě informace, které se daly vyčíst z jednotlivých seznamů, byly kritériem pro zařazení osoby do seznamu.

3.1 Zastoupení žen v zastupitelstvech a radách krajů

Následující podkapitola se bude zabývat zastoupením žen v zastupitelstvech krajů. Problém politické reprezentace žen v současnosti patří k velmi diskutovaným tématům. Již v poslední třetině 19. století se začal klást důraz na lepší zastoupení a postavení žen v politických funkcích.⁵² Lokální a regionální úroveň by měla být nejbližší občanům. Zde mají občané větší možnost se podílet svým úsilím na rozhodování o otázkách, které se jich týkají. Ovšem i zde nejsou ženy zastoupeny v takové míře, jakou by si zasloužily.⁵³

---

⁵² VRABLÍKOVÁ, Kateřina: *Vliv volebních systémů na politickou reprezentaci žen v postkomunistických zemích*, Evropská volební studia, 2, 2007, č. 2, s. 165.

⁵³ MPSV: *Uvedení do problematiky nízkého počtu žen v politice*, http://www.mpsv.cz/files/clanky/961/02_zprava.pdf (21.10.2010).

Tabulka 7: Počet žen v krajských zastupitelstvech

Volby / Kraj	2004	2008
Vysočina	5	5
Jihomoravský	11	11
Zlínský	5	7
Olomoucký	6	8
Moravskoslezský	8	12
Celkem	35	43

Zdroj: Volby.cz, a autor.

Tabulka nám ukazuje, že po krajských volbách v roce 2004 se do zastupitelstev krajů dostalo celkem 35 žen. Což představuje podíl na celkovém počtu mandátů 13,2%. V roce 2008 byl tento podíl 16,2%. To představuje nárůst o 3%. V této problematice se nám nabízí krásné srovnání politiky pravicové a levicové strany. Mám tím na mysli ODS, která vyhrála v roce 2004 a ČSSD, která se stala vítězem v roce 2008. Nejde ovšem jen o počty žen. Podstatné je také to, jaké funkce ženy vykonávají. S tím souvisí i míra kompetencí, které jim jsou svěřeny. Dále chci uvést, že každý kraj musí ze zákona zřídit jisté výbory a komise, které jsou potřebné pro chod kraje. O jaký zákon jde, jsem již uvedl ve druhé kapitole. Je zde minimální počet výborů a komisí. Kraj ovšem není omezen jejich maximálním počtem. Proto se nedají porovnat a analyzovat všechny kraje dohromady. V tomto případě jsem přistoupil k analýze situace v každém kraji zvlášť.

Jak již víme, existují dva zcela odlišné přístupy v míře zastoupení žen v politice. Pravicový konzervativní přístup klade větší důraz na samotnou sílu politické identity, kterou vnímá silněji než identitu genderovou. Právě pravicové strany jsou méně aktivní a flexibilní při přijímání zákonů a opatření, které slouží k odstranění nerovností mezi muži a ženami, než strany levicové. Liberální přístup klade důraz na možnost existence odlišné ženské politické kultury. Kromě již zmíněné levicové ČSSD se k rovnosti žen hlásí několik menších liberálních politických subjektů, které ovšem nikdy nezískaly potřebný počet hlasů a jejich vliv

je tedy minimální nebo žádný.⁵⁴ Ovšem tématem mé práce není analýza kandidátních listin jednotlivých politických stran. Daleko zajímavější je zjistit, jaké funkce ženy vykonávaly. Mám tím na mysli, jestli se staly hejtmankami, náměstkyněmi hejtmana nebo kolik získaly předsednických postů v komisích a výborech krajů.

3.1.1 Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj (dále jen JHM) měl ve druhém volebním období zřízeny v rámci zastupitelstva celkem čtyři výbory. Ženy vykonávají funkce předsedkyně a místopředsedkyně pouze ve výboru pro národnostní menšiny. Ve všech ostatních výborech jsou tyto posty obsazeny muži.⁵⁵ Postavení žen ve vedoucích funkcích v rámci zastupitelstva se po krajských volbách v roce 2008 zlepšilo. Přišly sice o post předsedkyně v Radě pro národnostní menšiny, ale jsou zastoupeny sedmi místopředsedkyněmi. Jedinou předsedkyní výboru pro sociální věci, rodinu a zdravotnictví se stala Marie Cacková.⁵⁶ Jak můžeme vidět postavení a zastoupení žen ve vedoucích funkcích v zastupitelstvu kraje stále nemůžeme srovnávat s postavením mužů. Dochází ovšem k postupnému vývoji. Samozřejmě, že jsou zde dva faktory. Prvním je, že došlo ke zvýšení počtu výborů a místopředsednických míst. Druhým faktorem je vítězství středolevicové ČSSD, která více zohledňuje postavení žen, jak jsem již uvedl výše.

Další důležitým orgánem kraje je Rada kraje. Její kompetence jsem uvedl ve druhé kapitole své práce. Proto se zaměřím pouze na zastoupení žen v tomto orgánu kraje. JHM má 11 členou radu. Ženy se na jejím složení podílejí dvěma zástupkyněmi. Celkově je zde 12 komisí a stejný počet předsednických postů a také 23 místopředsednických pozic. Ženy mají dvě předsedkyně a pět místopředsednických postů.⁵⁷ Po volbách v roce 2008 sice počet žen v radě klesl pouze na jednu zástupkyni. Ta je ovšem náměstkyní hejtmana, a tudíž může hejtmana zastupovat v době jeho nepřítomnosti. Počet předsedkyň se nezměnil a

---

⁵⁴ RAKUŠANOVÁ, Petra: *Ženy v politice a postoje veřejnosti*, http://www.cvvm.cas.cz/upl/nase_spolecnost/100011s_rakusanova_zeny.pdf (21.10.2010).

⁵⁵ Výroční zprávy JMK: *Výroční zprávy Jihomoravského kraje 2005*, <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=10529&TypeID=1> (22.10.2010).

⁵⁶ Výroční zprávy JMK: *Výroční zprávy Jihomoravského kraje 2009*, <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=10529&TypeID=1> (22.10.2010).

⁵⁷ Výroční zprávy JMK: *Výroční zprávy Jihomoravského kraje 2005*, <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=10529&TypeID=1> (22.10.2010).

zůstává stále na počtu dvě. Stejně tak počet místopředsednických postů, které jsou obsazeny ženami.⁵⁸

3.1.2 Olomoucký kraj

Olomoucký kraj (dále jen OLK) měl ve volebním období 2004-2008 zřízeny celkem čtyři výbory. Ženy předsedají dvěma z nich. Což představuje 50 % zastoupení. Jsou ve vedení Výboru pro strategický a regionální rozvoj a vnější vztahy a také ve výboru pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost.⁵⁹ Ve třetím volebním období ovšem dochází k paradoxu. Zvyšuje se počet výborů a to až na celkový počet šest. Ženy nejsou v žádném zastoupeny jako předsedkyně.⁶⁰ S tím souvisí i zhoršení jejich vlivu na chod kraje.

V druhém nejdůležitějším orgánu kraje v radě bylo v období 2004-2008 celkem 12 komisí. Ženy zastupovaly post předsedkyně ve třech případech. Získaly také jeden post jako náměstkyně hejtmana. Po krajských volbách v roce 2008 byla situace následující. Ženy získaly dvě místa v radě jako náměstkyně hejtmana. Konkrétně se jedná o Yvonu Kubjátovů. Dále zde je Eva Pavličíková, která působí jako neuvolněná členka rady. Počet komisí zůstal stejný a s tím i počet předsedkyň.⁶¹

3.1.3 Kraj Vysočina

Kraj Vysočina (dále jen VYS) měla po druhých krajských volbách celkem čtyři výbory, které operovaly v rámci zastupitelstva. Počet komisí, které jsou zřizovány radou kraje, byl devět.⁶² V zatím posledním funkčním období kraje se počet komisí snížil na osm a to v důsledku sloučení komise pro oblast kultury a památkové péče s komisí pro cestovní ruch a vnějších vztahů. Naopak došlo

---

⁵⁸ Výroční zprávy JMK: *Výroční zprávy Jihomoravského kraje 2009*, <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=10529&TypeID=1> (22.10.2010).

⁵⁹ Výroční zprávy OLK: *Výroční zprávy Olomouckého kraje 2005*, http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/3C60AA23-160B-4B77-B735-58E77058F8F5/0/Vyrocní_zprava_z_roku_2005.pdf (23.10.2010).

⁶⁰ Olomoucký kraj: http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Zastupitelstvo+Olomouck%C3%A9ho+kraje/V%C3%BDbory+ZOK/V%C3%BDbory+ZOK_CZ.htm?lang=CZ (23.10.2010).

⁶¹ Výroční zprávy OLK: *Výroční zprávy Olomouckého kraje 2009*, http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/E6EEDE0C-E355-401F-8C18-F16FA5DF769E/0/VZ_2009.pdf (23.10.2010).

⁶² Výroční zprávy KVY: *Výroční zprávy kraje Vysočina 2007*, http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4003966&n=vyrocni%2Dzprava%2Dza%2Drok%2D2007 (23.10.2010).

k navýšení počtu výborů a to až na celkový počet šest. Vznikl nový Legislativní výbor a výbor pro udělování medailí kraje Vysočina.⁶³ Pokud vezmeme zastoupení žen v komisích za druhé volební období, tak je skutečně minimální. Pouze komise cestovního ruchu a vnějších vztahů měla za předsedkyni ženu a to Marii Černou, která byla zároveň náměstkyní hejtmána.⁶⁴ Dále byla místopředsedkyní Výboru regionálního rozvoje.⁶⁵ Nesmíme zapomenout na Martinu Matějkovou, která byla místopředsedkyní Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost.⁶⁶ Je to samozřejmě dáno i tím, že v tomto sledovaném kraji se ať už do zastupitelstva dostalo nejméně žen ze všech mnou zkoumaných krajů. Jak potvrzuje tabulka, která je výše.

Zastoupení žen ve vedoucích funkcích kraje se po volbách v roce 2008 nezlepšilo. Ve výborech si jedno předsednické a místopředsednické křeslo udržely. Jednalo se o Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost.⁶⁷ Naopak v radě ženy nezískaly ani jeden post a přišli tak o post náměstkyně hejtmána.⁶⁸ To samozřejmě oslabilo jejich pozici. Zmiňuji to zejména s ohledem, že jak víme, ČSSD utvořila v VYS jednobarevnou vládu. Proto můžeme dobře porovnat míru zastoupení žen za vlády ČSSD a ODS.

---

⁶³ Výroční zprávy KVVY: *Výroční zprávy kraje Vysočina 2009*, http://extranet.kr-vysocina.cz/download/osh/vyrocní_zpravy/2009/VZ_print.pdf (23.10.2010).

⁶⁴ Zápis ze zasedání Komise cestovního ruchu a vnějších vztahů: *Rady kraje Vysočina č. 1/2007*, <http://www.kr-vysocina.cz/zapis-ze-zasedani-komise-cestovniho-ruchu-a-vnejsich-vztahu-rady-kraje-vysocina-c-1-2007/d-1583202/p1=24823> (23.10.2010).

⁶⁵ Zápis ze zasedání Výboru regionálního rozvoje: *Zastupitelstva kraje Vysočina č. 1/2007*, <http://www.kr-vysocina.cz/zapis-ze-zasedani-vyboru-regionalniho-rozvoje-zastupitelstva-kraje-vysocina-c-1-2007/d-1562371/p1=24900> (23.10.2010).

⁶⁶ Zápis z jednání Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost: *Zastupitelstva kraje Vysočina č. 11/2007*, <http://www.kr-vysocina.cz/zapis-ze-zasedani-vyboru-pro-vychovu-vzdelavani-a-zamestnanost-zastupitelstva-kraje-vysocina-c-11-2007/d-1780549/p1=24900> (23.10.2010).

⁶⁷ Zápis z jednání Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost: *Zastupitelstva kraje Vysočina č. 1/2009*, http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4018124&n=zapis%2Dze%2Dzasedani%2Dvyboru%2Dpro%2Dvychovu%2Dvzdelavani%2Da%2Dzamestnanost%2Dzastupitelstva%2Dkraje%2Dvysocina%2Dc%2D1%2D2009 (23.10.2010).

⁶⁸ Výroční zprávy KVVY: *Výroční zprávy kraje Vysočina 2009*, http://extranet.kr-vysocina.cz/download/osh/vyrocní_zpravy/2009/VZ_print.pdf (23.10.2010).

3.1.4 Zlínský kraj

Počet výborů a komisí zůstává ve Zlínském kraji (dále jen ZLK) stále stejný. Jen došlo ke změně názvů a nebo sloučení. Ženy měly v období 2004-2008 jen předsedkyni výboru pro Kulturu a památky. Onou předsedkyní byla Vladislava Bělíková. V radě a v komisích nebyly zastoupeny vůbec. To znamená, že neměly ani post náměstkyně hejtmána.⁶⁹ Období po volbách v roce 2008 představovalo z pohledu většího zastoupení žen ve vedoucích funkcích zlepšení. Sice nezískaly pozici náměstkyně hejtmána, ale došlo k navýšení jejich počtu v radě a to až na tři zástupkyně.⁷⁰ Předsedkyní velmi důležitého kontrolního výboru se stala Ludmila Štaudnerová.⁷¹ Ve srovnání s minulým volebním obdobím došlo k značnému nárůstu počtu předsedkyň komisí, které jsou, jak jsem již uvedl, zřizovány při radě kraje. Souvisí to se zvýšením zastoupení žen v samotné radě. Z celkového počtu deseti komisí měly ženy čtyři předsednické posty. Jedná se o komisi Pro národnostní menšiny, Protidrogovou prevenci a prevenci kriminality, Zdravotně postižené a Pro zdravotnictví. Předsedkyněmi jsou Hana Přileská a Taťána Nersesjan, které obě vedou dvě komise.⁷²

3.1.5 Moravskoslezský kraj

Měl v období 2004-2008 celkem deset výborů a pět komisí.⁷³ Ženy měly předsedkyni zahraničního výboru. Byla jí Renata Pospiechová. V Radě Moravskoslezského kraje (dále jen MSK) byly celkem dvě zástupkyně, z toho právě Renata Pospiechová byla jednou z náměstkyň hejtmána Tošenovského. Druhou ženou byla Dagmar Adamová, která byla i předsedkyní komise pro Občany se zdravotním postižením.⁷⁴ V zatím posledním třetím období měl MSK celkově 12 výborů a sedm komisí. Došlo tedy k navýšení jejich počtu. Důvodem

⁶⁹ Výroční zprávy ZLK: *Výroční zprávy Zlínského kraje 2006*, <http://www.kr-zlinsky.cz/ViewFile.aspx?docid=55935> (24.10.2010).

⁷⁰ Výroční zprávy ZLK: *Výroční zprávy Zlínského kraje 2009*, <http://www.kr-zlinsky.cz/ViewFile.aspx?docid=147143> (24.10.2010).

⁷¹ Výbory Zastupitelstva Zlínského kraje 2008 – 2012: *Výbor kontrolní Zastupitelstva Zlínského kraje*, <http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?chnum=3&nid=3567&doctype=ART&docid=84659> (24.10.2010).

⁷² Komise rady: *Komise Rady Zlínského kraje 2008 – 2012*, <http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=58289&doctype=ART&nid=6557&cpi=1> (24.10.2010).

⁷³ Výroční zprávy MSK: *Výroční zprávy Moravskoslezského kraje 2004*, http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/publikace/Vyrocní_zprava_2004.pdf (24.10.2010).

⁷⁴ Výroční zprávy MSK: *Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje 2004-2008*, http://www.kr-moravskoslezsky.cz/publikace/zast_cz.pdf (24.10.2010).

bylo rozdělení výboru Sociálního a zdravotního na dvě samostatné složky. Vznikl také nový výbor pro Kulturu a památky. Výbor pro výchovu vzdělání a zaměstnanost se jen přejmenoval na výbor Pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost.⁷⁵ U komisí došlo ke stejné situaci. Byla zrušena komise Pro kulturu a památky a vznikly dvě nové. Bezpečnostní a pro integrovaný záchranný systém a tou druhou byla komise Pro občany se zdravotním postižením.⁷⁶ Zmiňuji to z důvodu, že větší počet komisí a výborů poskytuje větší šanci pro uplatnění žen. Z údajů kraje můžeme zjistit, že právě dvě ženy se staly předsedkyněmi dvou nově vzniklých výborů. Na základě údajů, které jsem měl k dispozici, tvrdím, že ve třetím volebním období došlo ke zlepšení zastoupení žen ve vedoucích funkcích v MSK. Mají větší zastoupení co by předsedkyně výborů zastupitelstva a neztratily post náměstkyně hejtmána. Jen nejsou zastoupeny jako předsedkyně komisí.

Pro větší přehlednost předkládám tabulku 8 zastoupení žen ve vedoucích funkcích v jednotlivých krajích. Tabulku pro větší přehlednost uvádím na další straně.

---

⁷⁵ Zastupitelstvo MSK: *Výbory zastupitelstva kraje*, <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/vybory.html> (24.10.2010).

⁷⁶ Zastupitelstvo MSK: *Komise zastupitelstva kraje*, <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/komise.html> (24.10.2010).

Tabulka 8: Počet žen ve funkcích na krajské úrovni

OBDOBÍ 2004-2008					
KRAJE	VSK	JHK	ZLK	OLK	MSK
Hejtman	0	0	0	0	0
Náměstek hejtmana	1	0	0	1	1
Předseda komise	1	2	0	3	1
Místopředseda Komise	0	5	0	0	0
Předseda Výboru	0	1	1	2	1
Místopředseda Výboru	2	1	0	0	0
OBDOBÍ 2008-2012					
KRAJE	VSK	JHK	ZLK	OLK	MSK
Hejtman	0	0	0	0	0
Náměstek hejtmana	0	1	0	2	1
Předseda komise	0	2	4	3	0
Místopředseda komise	0	5	0	0	0
Předseda výboru	1	1	1	0	2
Místopředseda Výboru	1	7	0	0	0

Zdroj: výroční zprávy krajů, a internetové stránky krajů.

Na základě předložených údajů si dovoluji potvrdit svou hypotézu, která zněla: *Po volbách v roce 2008 se celkové zastoupení žen a to nejen*

v zastupitelstvu a radě obecně, ale i ve vedoucích funkcích těchto orgánů a to ve srovnání se situací, která byla v roce 2004 zlepšila.“ Samozřejmě, že situace v zastoupení žen beru obecně. Protože v některých krajích se situace nezlepšila. Tato problematika se dá samozřejmě zkoumat více detailně. Například jaké vlivy ovlivňují počty žen ve vedoucích funkcích státní a veřejné správy. To by ale bylo na samostatnou práci.

3.2 Politické dráhy regionálních elit

Následující podkapitola se bude zabývat politickými zkušenostmi krajských politiků, kteří byli zvoleni po volbách v roce 2008. Chci tím určitým způsobem navázat na publikaci od Tomáše Kosteckého a Jany Vobecké.⁷⁷ Jako zdroj dat jsem použil seznamy zastupitelů v jednotlivých krajích, internetový server *deník politika*⁷⁸, kde jsou základní informace o jednotlivých politicích. Pro porovnání vývoje a míry zastoupení typů politických drah jsem použil data od Tomáše Kosteckého a Jany Vobecké. Tento tým autorů provedl podobný výzkum ve své studii „*Regionální elity 2004*“. Jde sice o starší data, nicméně právě to nám může pomoci učinit analýzu vývoje zastoupení všech známých typů politických drah. Bude zde uveden stav před druhými krajskými volbami. To byl rok 2004 a také samozřejmě i má data pro rok 2008. Samozřejmě, že jsem v některých případech použil i internetové stránky politiků a krajských organizací jednotlivých politických stran. Ještě chci upozornit, že v některých případech bylo zařazení do určité skupiny sporné.

Nicméně i přes uvedené skutečnosti si myslím, že můj výzkum má svou vypovídací hodnotu. Srovnání provádím trochu netypicky s vynecháním druhých krajských voleb. Důvodem je velká obtížnost s dohledáním potřebných osobních informací. Proto využiji průzkumu, který provedl tým pod vedením Tomáše Kosteckého, abych mohl učinit závěry svého výzkumu. Chci zjistit zda postupně dochází k profesionalizaci krajských politických elit. Má hypotéza zní: „*Došlo po krajských volbách v roce 2008 k většímu prosazení politiků na místa zastupitelů a*

---

⁷⁷ KOSTELECKÝ, Tomáš – VOBECKÁ, Jana: *Regionální elity 2004*. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky 2005, s. 152.

⁷⁸ Server: <http://www.denikpolitika.cz/> (24.10.2010).

to z krajské nebo celostátní úrovně? Ve srovnání se stavem jaký byl po prvních krajských volbách“.

Chování politických i jiných aktérů je ovlivňováno a určováno sociálními a ekonomickými strukturami. Není však jimi vždy a v plné míře determinováno. Aktéři se liší v míře své aktivity a iniciativy, kterou vykonávají nebo se jí realizují. Mohou proto uplatňovat různé typy chování. Jejich činnost může ovlivňovat již existující ekonomické a sociální struktury v regionech.⁷⁹

Nejprve vysvětlíme, co to je politická dráha. Můžeme použít i termín politická kariéra. Jde o sled volených pozic v samosprávě a veřejné správě, které byly zastávány určitými lidmi. Vše se sleduje podle tří základních atributů: kdy onu funkci zastávali, na jaké úrovni a jaká byla jejich funkce. Soustředíme se i na pohyb elit během jejich politické kariéry a to na různých úrovních samosprávy veřejné správy. Budeme sledovat v jakém pořadí střídaly svá působení na obecní, okresní, krajské či celostátní úrovni. Existuje velké množství druhů politických drah. Z následujícího přehledu jsem odstranil dvě kategorie, které souvisely s působením na okresní úrovni. Měl jsem pro to dva důvody. První byl, že okresní a obecní úroveň se často kryla a druhým, že okresy byly podle zákona zrušeny, tak jak o tom píše ve druhé kapitole mé práce. My se tedy podíváme na následující:

- 1.) **obecní** – do této kategorie patří lidé, kteří jednou nebo vícekrát působili jen v obecní samosprávě.
- 2.) **obec – kraj** – do této kategorie patří lidé, kteří působili nejdříve na obecní a poté na krajské úrovni.
- 3.) **krajská** – do této kategorie patří lidé, kteří započali svou politickou kariéru ihned na krajské úrovni a stále na ní působí.
- 4.) **ČR – kraj** – do této kategorie patří poslanci a senátoři, kteří po ukončení svého mandátu přešli na krajskou úroveň.
- 5.) **Ostatní** – do této kategorie patří všechny ostatní politické dráhy, které nespádají do žádné z předchozích kategorií. Pro účely mé práce jsem do

---

⁷⁹ VOBECKÁ, Jana: *Sociodemografické charakteristiky regionálních elit*. In: *Regionální elity 2004*. Sestavili Tomáš KOSTELECKÝ a Jana VOBECKÁ. Praha 2004, s. 12.

této kategorie zahrnul i politiky, kteří neměli před svým zvolením žádné zkušenosti s komunální nebo jinou úrovní politiky.⁸⁰

Následující tabulka ukazuje výsledky, ke kterým jsem na základě svého zkoumání došel. Jedná se zastoupení jednotlivých zastupitelů a radních v jednotlivých typech politických drah. Data byla získána v rámci mnou pěti zkoumaných krajů: VYS, JHM, OLK, ZLK a MSK.

Tabulka 9: podíl jednotlivých typů politických drah na vykonávané funkci

Typ dráhy	Počet	%
Obec	160	58,2
Obec – Kraj	52	19
Kraj	21	7,6
ČR – Kraj	13	4,7
Ostatní	29	10,5
Celkem (počet)	275	100

Zdroj: internetový server deník politika, internetové stránky jednotlivých krajů, volby.cz a internetové stránky krajských politiků a autor.

Z tabulky můžeme vidět, že nejčastějším typem politické dráhy je Obecní. Celkový počet je 58,2 %. To znamená, že na krajskou úroveň nejvíce přicházejí lidé, kteří mají zkušenosti z obecní úrovně. Uvedení regionální politici nejčastěji zastávali funkci starosty a místostarosty. Druhým nejvýznamnějším typem politické dráhy je Obec – Kraj. Zde se jedná o 19 % zastupitelů či radních. Významnou skupinu tvoří také politici, jejichž typ dráhy se nehodil do žádné z uvedených kategorií. Nejčastěji se jednalo o pracovníky státní správy, kteří například pracovali v Evropském parlamentu nebo na Úřadu vlády a poté dali přednost politické kariéře.

⁸⁰ ČERMÁK, D.: *Politické dráhy regionálních elit*, s 29-30.

Tabulka 10: podíl jednotlivých typů politických drah na vykonávané funkci

Typ dráhy	Počet	%
Obec	129	63,5
Obec – Kraj	41	20,2
Kraj	22	10,8
ČR – Kraj	7	3,4
Ostatní	4	2,0
Celkem (počet)	203	100

Zdroj: Šetření regionální elity, 2004. SÚ AV ČR a Factum Invenio.

Z následující tabulky můžeme vidět, že nejčastějším typem dráhy byla dráha Obecní. Je to v podstatě logické, protože tento výzkum byl prováděn těsně před začátkem druhých krajských voleb v roce 2004. Měření se provádělo na vzorku 203 regionálních politiků, po celé ČR. To ovšem nepředstavuje pro výzkum v mé práci zase takový problém. Jak jsem již uvedl máme dobrou možnost porovnat vývoj zastoupení jednotlivých politiků v typech politických drah za osm let krajských vlád.

Můžeme tedy konstatovat, že se snížilo procentuální zastoupení krajských politiků na úrovni Obecní a to o 5%. Úroveň Obec – Kraj zůstala prakticky beze změny. Naopak došlo od konce prvního funkčního období krajských vlád k poklesu na úrovni Krajské a to 3 %. Naopak se zvýšilo procentuální zastoupení na úrovni ČR – Kraj. To můžeme také přičíst tomu, že strana ČSSD vytáhla do boje o pozice hejtmanů své politiky z celostátní úrovně. Na základě předložených dat si dovoluji konstatovat, že se má výzkumná otázka nepotvrdila. Za osm let vývoje krajských samospráv nedošlo k výraznému prosazení politiků, kteří mají a nebo měli zkušenosti z krajskou nebo celostátní politikou.

3.3 Zastoupení okresů v orgánech kraje

Poslední podkapitola mé bakalářské práce se bude zabývat tím, jaké je zastoupení jednotlivých okresů (v rámci každého jednoho kraje samostatně) v důležitých orgánech kraje. Myslím tím zastupitelstvo a radu. Chci zjistit, zda velikost jednotlivých okresů (počet obyvatel) v rámci kraje má nějaký vliv na počet zástupců daného okresu v orgánech kraje. Nestačí jen porovnat počet zastupitelů za jednotlivé okresy. Ke zjištění míry závislosti použiji *Pearsonův koeficient pořadové korelace*. V první kapitole jsem uvedl jeho vlastnosti i nedostatky.

Data pro svůj výzkum jsem získával především z *Portálu regionálních informačních servisů*.⁸¹ Zde jsem našel důležité údaje, které mi pomohly zařadit k názvu obce u každého zastupitele nebo radního i název okresu, kde příslušná obec leží. Jako již tradičně je v podobných výzkumech neocenitelný volební server *volby.cz*, který mi poskytl údaje o počtu oprávněných voličů v daném okrese a za dané období. Velikost kraje jsem bral z pohledu celkového počtu obyvatel, kteří jsou oprávněni v daném okrese volit. V této kapitole jsem si položil následující hypotézu: „*Míra zastoupení jednotlivých okresů v zastupitelstvu krajů je silně závislá na velikosti okresu a velikost okresů hrála pro jejich zastoupení v radě po krajských volbách v roce 2008 větší roli než po volbách v roce 2004, kdy byl sledovaný index korelace menší.*“

3.3.1 Kraj Vysočina

V tomto kraji, jak víme, se volí 45 členné zastupitelstvo. VYS se skládá z pěti okresů. Míra závislosti po krajských volbách v roce 2004 byla po výpočtu příslušného koeficientu a po zaokrouhlení na tři desetinná místa 0,827. To značí velmi významnou korelaci mezi velikostí okresů v kraji a jejich zastoupením v zastupitelstvu. Ovšem po volbách v roce 2008 dochází k obratu. Vliv velikosti okresů je zde ve srovnání s minulým obdobím jen 0,306 a to značí jen omezenou závislost. Pro větší přehlednost zde uvádím tabulky s počty zastupitelů a voličů za jednotlivé okresy.

---

⁸¹ Server.: *Portál Regionálních Informačních Servisů*, <http://www.risy.cz/> (29.10.2010).

Tabulka 11: Počet zastupitelů v okresech VYS.

KRAJ VYSOČINA	2004/2008	2008/2012
Havlíčkův Brod	9	10
Jihlava	9	7
Pelhřimov	8	8
Třebíč	10	10
Žďár nad Sázavou	9	10
Celkem	45	45

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů, a autor.

Tabulka 12: Počet voličů v okresech kraje VYS.

KRAJ VYSOČINA	2004	2008
Havlíčkův Brod	76 017	76 832
Jihlava	86 935	89 637
Pelhřimov	58 220	58 627
Třebíč	92 574	91 654
Žďár nad Sázavou	93 254	95 416

Zdroj: volby.cz.

Nyní se podívejme, jaká je míra korelace v radě VYS. Počet členů rady je devět. Za období 2004-2008 byla míra korelace -0,425. To znamená významně slabou závislost. Naopak v posledním období po volbách v roce 2008 se situace mění a míra korelace se velmi zvyšuje a to až na 0,885. Což značí velmi významnou závislost velikosti okresů v kraji VYS na jejich zastoupení v Zastupitelstvu. Pro lepší názornost uvádím tabulku s počty radních za jednotlivé okresy v obou obdobích.

Tabulka 13: Počet radních v okresech kraje VYS.

KRAJ VYSOČINA	2004/2008	2008/2012
Havlíčkův Brod	2	2
Jihlava	2	2
Pelhřimov	2	1
Třebíč	1	2
Žďár nad Sázavou	2	2

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

3.3.2 Jihomoravský kraj

JHM patří rozlohou i počtem obyvatel mezi velké kraje. Proto je zde 65 zastupitelů, což je na Moravě, ale i v ČR maximální počet (s výjimkou Prahy).

Tento kraj je tvořen sedmi okresy. Míra korelace pro období 2004-2008 byla 0,952, to značí, že v tomto kraji hrála velikost okresu velmi podstatnou úlohu pro zastoupení v zastupitelstvu. Pro období 2008-2012 sice dochází k poklesu. Nicméně 0,927 stále představuje velmi významnou korelaci mezi oběma proměnnými. Pro přehlednost uvádím tabulky s počty zastupitelů a voličů za jednotlivé okresy.

Tabulka 14: Počet zastupitelů v okresech JHM.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ	2004/2008	2008/2012
Blansko	5	7
Brno-Město	17	17
Brno-Venkov	11	9
Břeclav	8	9
Hodonín	10	9
Vyškov	7	9
Znojmo	7	6
Celkem	65	65

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

Tabulka 15: Počet voličů v okresech JHM.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ	2004	2008
Blansko	86 446	85 016
Brno-Město	318 037	317 948
Brno-Venkov	137 265	157 120
Břeclav	99 993	93 056
Hodonín	128 274	129 073
Vyškov	69 992	71 080
Znojmo	90 737	90 484

Zdroj: volby.cz.

Nyní se opět podívejme na druhý nejdůležitější orgán v kraji a tím je rada. Jak jsem již uvedl výše v JHM se volí celkem 11 členů. V období 2004-2008 byla míra korelace mezi oběma proměnnými zvýšená a sice 0,720. To ještě značí velmi významnou závislost. V dalším volebním období dochází k posunu a závislost se zvyšuje na 0,832 po zaokrouhlení na tři desetinná místa. Tento výsledek již zcela jasně ukazuje velmi významnou míru korelace mezi velikostí jednotlivých okresů a jejich zastoupením v radě JHM. Pro lepší názornost uvádím tabulku s počty radních za jednotlivé okresy v obou obdobích.

Tabulka 16: Počet radních v okresech JHM.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ	2004/2008	2008/2012
Blansko	1	1
Brno-Město	3	4
Brno-Venkov	3	1
Břeclav	1	2
Hodonín	2	2
Vyškov	1	1
Znojmo	0	0

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

3.3.3 Olomoucký kraj

V OLK se volí 55 zastupitelů. Dále je tvořen pěti okresy. Podívejme se nejdříve na zastupitelstvo. Ve druhém volebním období krajského zastupitelstva činila hodnota Pearsonova koeficientu 0,976, což představuje velmi významnou míru korelace. Ve třetím volebním období byla hodnota koeficientu dokonce 0,992, což je nejvyšší hodnota ze všech mnou sledovaných krajů a to v obou obdobích. Došlo tedy ke zvýšení již tak vysoké korelace. Hodnota se rovnala téměř číslu 1, která představuje absolutní závislost. Pro přehlednost uvádím tabulky s počty zastupitelů a voličů za jednotlivé okresy.

Tabulka 17: Počet zastupitelů v okresech OLK.

OLOMOUCKÝ KRAJ	2004/2008	PO VOLBÁCH 2008
Jeseník	5	3
Olomouc	17	20
Prostějov	10	9
Přerov	13	11
Šumperk	10	12
Celkem	55	55

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

Tabulka 18: Počet voličů v okresech OLK.

OLOMOUCKÝ KRAJ	2004/2008	PO VOLBÁCH 2008
Jeseník	33 442	33 479
Olomouc	185 847	188 283
Prostějov	88 426	89 590
Přerov	108 347	109 183
Šumperk	100 912	101 324

Zdroj: Zdroj: volby.cz.

OLK má celkově 11 členů rady. Ve druhém volebním období byla míra korelace jen 0,328. To představuje významnou míru závislosti. Po nástupu krajských vlád pod vedením ČSSD došlo k nárůstu až na 0,841, což představuje velmi významnou míru korelace. Hlavní změnou, která je ihned patrná, je velký nárůst počtu radních za okres Olomouc a to až na konečný počet šesti zástupců. To je hlavní důvod zcela odlišného výsledku oproti druhému volebnímu období. Níže opět uvádím tabulku s počtem radních za jednotlivé okresy v obou obdobích.

Tabulka 19: Počet radních v okresech OLK.

OLOMOUCKÝ KRAJ	2004/2008	2008/2012
Jeseník	1	1
Olomouc	2	6
Prostějov	3	2
Přerov	3	1
Šumperk	2	1
Celkem	11	11

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

3.3.4 Zlínský kraj

Patří mezi menší kraje. Volí se zde jen 45 zastupitelů což je nejmenší počet. ZLK je tvořen čtyřmi okresy. Míra korelace po krajských volbách v roce 2004 byla 0,855, což je velmi silná závislost. Po vítězství a nástupu ČSSD se index korelace téměř nezměnil. Zvýšil se na 0,874. Můžeme tedy říci, že ve ZLK prakticky nedošlo k žádné podstatné změně. Pro přehled opět uvádím tabulky s počty zastupitelů a voličů za jednotlivé okresy.

Tabulka 20: Počet zastupitelů v okresech ZLK.

ZLÍNSKÝ KRAJ	2004/2008	PO VOLBÁCH 2008
Kroměříž	9	11
Uherské Hradiště	12	11
Vsetín	11	11
Zlín	13	12
Celkem	45	45

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

Tabulka 21: Počet voličů v okresech ZLK.

ZLÍNSKÝ KRAJ	2004/2008	PO VOLBÁCH 2008
Kroměříž	87 294	88 192
Uherské Hradiště	116 372	117 409
Vsetín	117 425	118 409
Zlín	158 030	158 514

Zdroj: volby.cz.

Rada ZLK je tvořena devíti členy. V období po volbách v roce 2004 byla míra korelace téměř totožná s ostatními kraji ve stejném období a sice 0,451. To značí významnou míru korelace mezi proměnnými. V období po volbách v roce 2008 opět dochází, tak jako v ostatních krajích, k nárůstu indexu a to až na hodnotu 0,821. To naopak představuje velmi významnou míru závislosti mezi oběma proměnnými. Níže uvádím tabulku s počtem radních za jednotlivé okresy v obou obdobích.

Tabulka 22: Počet radních v okresech ZLK.

ZLÍNSKÝ KRAJ	2004/2008	2008/2012
Kroměříž	2	1
Uherské Hradiště	1	2
Vsetín	2	3
Zlín	4	3

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

3.3.5 Moravskoslezský kraj

Patří co do počtu obyvatel mezi největší kraje na Moravě. Voliči volí 65 členné zastupitelstvo a rada je tvořena 11 členy. Po krajských volbách v roce 2004 byl index korelace 0,864, což opět jako ve většině dalších krajích představuje velmi významnou závislost mezi dvěma proměnnými. Po vítězství ČSSD v roce 2008 došlo ještě ke zvýšení indexu a to až na 0,944. To je pro sledované období druhá nejvyšší hodnota. Hned za OLK. Pro přehled uvádím na další straně tabulky s počty zastupitelů a voličů za jednotlivé okresy.

Tabulka 23: Počet zastupitelů v okresech MSK.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	2004/2008	PO VOLBÁCH 2008
Bruntál	6	7
Frydek-Místek	12	10
Karviná	10	12
Nový Jičín	9	8
Opava	9	9
Ostrava-Město	19	19
Celkem	65	65

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

Tabulka 24: Počet voličů v okresech MSK.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	2004/2008	PO VOLBÁCH 2008
Bruntál	79195	79355
Frydek-Místek	181372	170143
Karviná	219227	221016
Nový Jičín	126290	123099
Opava	145483	144053
Ostrava-Město	254093	275344

Zdroj: volby.cz.

Nyní se ještě podíváme na míru zastoupení okresů v radě MSK. Podle výsledků, které mi vyšly na základě mnou sebraných dat, je právě v tomto kraji největší rozdíl mezi dvěma výslednými indexy. Za období po volbách v roce 2004 byla míra korelace jen 0,211. To představuje slabou závislost. Naopak vítězství ČSSD v krajských volbách v roce 2008 způsobilo, že výsledný index za sledované období byl 0,921. To znamená velmi silnou míru korelace mezi velikostí okresů a mírou jejich zastoupení v radě kraje. V následující tabulce uvádím počty radních za jednotlivé okresy.

Tabulka 25: Počet radních v okresech MSK.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	2004/2008	2008/2012
Bruntál	1	1
Frydek-Místek	3	2
Karviná	1	3
Nový Jičín	2	1
Opava	2	1
Ostrava-Město	2	3

Zdroj: volby.cz a portál regionálních informačních servisů a autor.

Jak jsem se již zmínil v úvodu této poslední podkapitoly, pro svůj výzkum v této části práce jsem si stanovil následující hypotézu: *„Míra zastoupení jednotlivých okresů v zastupitelstvu krajů je silně závislá na velikosti okresu a velikost okresů hrála pro jejich zastoupení v radě po krajských volbách v roce 2008 větší roli než po volbách v roce 2004, kdy byl sledovaný index korelace menší.“* I když se mi první část hypotézy nepotvrdila na 100%, výjimku tvořilo zastupitelstvo VYS pro období po volbách v roce 2008, kdy byl index korelace jen 0,306. Druhá polovina hypotézy se mi potvrdila zcela. Proto si na základě předložených faktů, která byla spočítána na základě statistické metody, dovolím danou hypotézu potvrdit.

Závěr

Tato bakalářská diplomová práce se zabývala složením krajských vlád po volbách v roce 2004 a 2008. V jednotlivých kapitolách byly analyzovány hlavní proměnné, které jsem uvedl v úvodu své práce a jenž souvisely s personálním složením krajských vlád. Tato bakalářská práce má sloužit jako podnět k dalšímu a detailnějšímu zkoumání personálního složení nejenom krajské politiky a vlády, ale všech úrovní politiky. Protože kdo tvoří politiku? Jsou to jednotliví političtí aktéři a každý z nich má své cíle a zájmy. Pokud budeme mít dobré analýzy toho, jaké typy politických elit obsazují důležité posty, tak nám to řekne něco o charakteru celého politického i stranického systému. Jak jsem již uvedl v úvodu této oblasti, v ČR se moc velká pozornost nevěnuje.

V úvodu své práce jsem si stanovil tři následující hypotézy, které chci ve své bakalářské diplomové práci zkoumat. (H1) *„Po volbách v roce 2008 došlo k celkovému zlepšení zastoupení žen a to nejen v zastupitelstvu a radě obecně, ale i ve vedoucích funkcích těchto orgánů a to ve srovnání se situací, která byla v roce 2004.“* Na základě předložených dat mohu konstatovat, že se předložená hypotéza potvrdila. Skutečně došlo ve srovnání se situací po volbách v roce 2004 ke zlepšení postavení žen. Došlo k navýšení jejich počtu ve všech orgánech kraje. To by ovšem bylo z hlediska zkoumání málo. Proto jsem se ještě zaměřil na to, jaký druh funkcí ženy zastávají a zda například došlo k navýšení zastoupení žen na místech náměstkyně hejtmána nebo radních kraje. I zde mohu konstatovat, že došlo k navýšení zastoupení žen. Tvrdím tak na základě mnou provedených analýz, které zahrnovaly všech pět krajů.

(H2) *„Po krajských volbách v roce 2008 dochází k většímu prosazení politiků na místa krajských zastupitelů, radních a náměstků hejtmánů, kteří měli zkušenosti s prací na krajské nebo celostátní úrovni.“* Tato hypotéza nebyla, podle mnou zjištěných údajů, potvrzena. Stále zde totiž převažuje politická dráha Obec. Ta znamená, že zvolení krajszí zastupitelé měli zkušenosti z obecní nebo městské úrovně. Převážně se jednalo o primátory, starosty, místostarosty nebo městské radní. Na omezení při zkoumání této hypotézy jsem již upozornil. Jako poslední jsem si položil následující hypotézu: (H3) *„Míra zastoupení jednotlivých okresů v zastupitelstvu krajů je silně závislá na velikosti okresu a velikost okresů hrála pro jejich zastoupení v radě po krajských volbách v roce 2008 větší roli než po volbách v roce 2004, kdy byl sledovaný index korelace menší.“* Na základě statistické

analýzy musím říci, že se mi obě části mé hypotézy potvrdily. Jak jsem již uvedl v příslušné poslední podkapitole své práce. Nalezení správné odpovědi na mou hypotézu nebylo jednoduché. Nejprve jsem musel určit, kteří zastupitelé a pak i radní zastupují ten svůj konkrétní okres. K tomu mi opět nejvíce pomohl volební server *volby.cz* a pak Portál Regionálních Informačních Servisů. Pomocí něhož jsem mohl dané obci určit její okres. Pak následovala z technického pohledu obtížná část. Jednalo se o nalezení správného typu indexu, kterým bych vypočítal míru korelace pro příslušný kraj. Jako nejvhodnější se mi zdál již zmíněný *Pearsonův koeficient pořadové korelace*, o němž jsem se již zmiňoval. Důvod pro jeho použití jsem uvedl na začátku poslední podkapitoly. Je samozřejmé a zmínil jsem to již mockrát, že tato problematika se dá zkoumat více do hloubky. Mohl jsem například analyzovat jednotlivé kandidátní listiny a politickou linii politických stran při jejich tvoření. Zde bych ovšem musel použít i jiný typ koeficientu, jenž umí pracovat s více proměnnými, které všechny ovlivňují konečný statistický výsledek. Bohužel rozsah bakalářské práce a technické možnosti mi to zatím nedovolují. Máme ovšem co dočinění s materiálem, který můžeme chápat jako jakýsi námět pro další výzkum.

A také jsem si položil jednu výzkumnou otázku: (V1) „*Došlo po krajských volbách v roce 2008 k většímu prosazení politiků na místa zastupitelů a to z krajské nebo celostátní úrovně? Ve srovnání se stavem jaký byl po prvních krajských volbách*“. Na základě předložených dat si dovoluji konstatovat, že se mi má výzkumná otázka nepotvrdila. Jak jsem již zmínil v této kapitole, nárůst nebyl tak velký, aby se dalo hovořit o velkém nárůstu počtu politiků, kteří mají zkušenosti z celostátní nebo krajské úrovně.

Situace s literaturou k tématu krajů, krajské politiky, politických elit a jejich obměny se v posledních letech zlepšuje. Jak jsem již uvedl, souvisí to se vzrůstající důležitostí krajských samospráv a také je to způsobeno tím, že dané téma není v politologii prozkoumáno až tak do hloubky. Prací, které se věnují a detailně analyzují personální složení jednotlivých typů vlád, mnoho není. Má bakalářská diplomová práce chtěla přispět k posunu ve zkoumání a nastolit nebo poodhalit některé otázky, které zůstávají neprozkoumány a nezodpovězeny. Tématu krajů se již dnes věnuje docela dost politologů a jiných výzkumných pracovníků. Jako příklad bych mohl uvést Pavla Šaradína, Stanislava Balíka, kteří oba dva patří mezi naše přední odborníky. Výzkumem politických elit se u nás

nejvíce věnuje Dan Ryšavý, který právě svými pracemi zahájil výzkum na tomto vědeckém poli.

Výzkumu personálního složení jednotlivých typů vlád se chci i nadále věnovat a pokoušet se ho rozvíjet. Myslím si, že by politologové, ale i široká veřejnost měli vědět, kdo jim vlastně vládne a kdo jsou lidé, kteří zastávají vysoké volené funkce. Jestli například nedochází k propojování politiky a byznysu. Jak se například vyvíjí ona problematika nízkého zastoupení žen. Zda jsou na vysokých postech skuteční odborníci atd. Jak je vidět, potenciál pro zkoumání a analyzování je zde veliký.

PRAMENY A LITERATURA

Prameny

Benešík, Ondřej: *Člen Zastupitelstva ZLK a člen Rady obce Strání*, (<http://www.benesik.cz/?ukaz=zivotopis>).

Drozd, Jaroslav: *Stručný životopis*, (http://open-days.eu/file-upload/2010/docs/731-06B17-06B17_DROZD_CV_cs.pdf).

Klub zastupitelů JHK: *Naši zastupitelé*: (<http://www.klubkscm-zjmk.cz/rs/view.php?nazevclanku=nasi-zastupitele&cislocclanku=2009080004>).

Komise rady: *Komise Rady Zlínského kraje 2008 – 2012*, (<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=58289&doctype=ART&nid=6557&cpi=1>).

Kompetence hejtmána Olomouckého kraje: *Ustanovení zákona č. 129/2000 Sb.*, http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/HejtmanOK/Kompetence+hejtmana/Kompetence+hejtmana+Olomouckého+kraje_CZ.htm?lang=CZ.

KOSTELECKÝ, Tomáš: *Krajské samosprávy očima veřejnosti*. Naše společnost 2004, (http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100412s_pi41115a.pdf).

KUNŠTÁT, Daniel: *K volbám do krajských zastupitelstev*, (http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100406s_pv41031b.pdf).

KUNŠTÁT, Daniel: *K volbám do krajských zastupitelstev*, (<http://www.cvvm.cas.cz/index.php?disp=zpravy&lang=0&r=1&s=1&offset=101&show=100823>).

MPSV: *Uvedení do problematiky nízkého počtu žen v politice*, http://www.mpsv.cz/files/clanky/961/02_zprava.pdf.

MVCR: *Pojmy*, <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-kraje.aspx>.

Olomoucký kraj: (http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Zastupitelstvo+Olomouck%C3%A9ho+kraje/V%C3%BDbory+ZOK/V%C3%BDbory+ZOK_CZ.htm?lang=CZ).

Právní rádce – Postavení krajů a jejich orgánů: *K základním ustanovením Zákona o krajích.*, <http://www.hamplova.cz/pravni-radce-postaveni-kraju-a-jejich-organu>.

RAKUŠANOVÁ, Petra: *Ženy v politice a postoje veřejnosti*, (http://www.cvvm.cas.cz/upl/nase_spolecnost/100011s_rakusanova_zeny.pdf).

Sbírka zákonů: *Předpis č. 129/2000 Sb.*, <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb00129>.

Server: <http://www.denikpolitika.cz/>.

Struktura AKČR:

http://www.asociacekraju.cz/vismo5/zobraz_dok.asp?id_org=450022&id_ktg=13535&p1=60.

Portál Regionálních Informačních Servisů: <http://www.risy.cz/>.

VESELSKÝ, Michal: *Hodnocení krajské samosprávy. Naše společnost 2008*, (http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100826s_pi81009.pdf).

Výbory Zastupitelstva Zlínského kraje 2008 – 2012: *Výbor kontrolní Zastupitelstva Zlínského kraje*, (<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?chnum=3&nid=3567&doctype=ART&docid=84659>).

Výroční zprávy JMK: *Výroční zprávy Jihomoravského kraje 2005*, (<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=10529&TypeId=1>).

Výroční zprávy JMK: *Výroční zprávy Jihomoravského kraje 2009*, (<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=10529&TypeId=1>).

Výroční zprávy KVV: *Výroční zprávy kraje Vysočina 2007*, (http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4003966&n=vyrocn%C3%ADzprava%2Dza%2Drok%2D2007).

Výroční zprávy KVV: *Výroční zprávy kraje Vysočina 2009*, (http://extranet.kr-vysocina.cz/download/osh/vyrocn%C3%ADzpravy/2009/VZ_print.pdf).

Výroční zprávy MSK: *Výroční zprávy Moravskoslezského kraje 2004*, (http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/publikace/Vyrocn%C3%ADzprava_2004.pdf).

Výroční zprávy MSK: *Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje 2004-2008*, (http://www.kr-moravskoslezsky.cz/publikace/zast_cz.pdf).

Výroční zprávy OLK: *Výroční zprávy Olomouckého kraje 2005*, (http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/3C60AA23-160B-4B77-B735-58E77058F8F5/0/Vyrocn%C3%ADzprava_z_roku_2005.pdf).

Výroční zprávy OLK: *Výroční zprávy Olomouckého kraje 2009*, (http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/E6EEDE0C-E355-401F-8C18-F16FA5DF769E/0/VZ_2009.pdf).

Výroční zprávy ZLK: *Výroční zprávy Zlínského kraje 2006*, (<http://www.kr-zlinsky.cz/ViewFile.aspx?docid=55935>).

Výroční zprávy ZLK: *Výroční zprávy Zlínského kraje 2009*, (<http://www.kr-zlinsky.cz/ViewFile.aspx?docid=147143>).

Studeník, Pavel: *Životopis*, (<http://www.pavelstudenik.cz/zivotopis/>).

Zákon o krajích: *Úplné znění zákona č. 129/2000 Sb.*, <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-o-krajich-krajske-zrizeni-600.html> (18.09.2010).

Zákon č. 129/2000 Sb., [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html) (17.09.2010).

Zápis ze zasedání Komise cestovního ruchu a vnějších vztahů: *Rady kraje Vysočina č. 1/2007*, (<http://www.kr-vysocina.cz/zapis-ze-zasedani-komise-cestovniho-ruchu-a-vnejsich-vztahu-rady-kraje-vysocina-c-1-2007/d-1583202/p1=24823>).

Zápis ze zasedání Výboru regionálního rozvoje: *Zastupitelstva kraje Vysočina č. 1/2007*, (<http://www.kr-vysocina.cz/zapis-ze-zasedani-vyboru-regionalniho-rozvoje-zastupitelstva-kraje-vysocina-c-1-2007/d-1562371/p1=24900>).

Zápis z jednání Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost: *Zastupitelstva kraje Vysočina č. 1/2009*, (http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline>ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4018124&n=zapis%2Dze%2Dzasedani%2Dvyboru%2Dpro%2Dvychovu%2Dvzdelavani%2Da%2Dzamestnanost%2Dzastupitelstva%2Dkraje%2Dvysocina%2Dc%2D1%2D2009).

Zastupitelstvo MSK: *Komise zastupitelstva kraje*, (<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/komise.html>).

Zastupitelstvo MSK: *Výbory zastupitelstva kraje*, (<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/vybory.html>).

Zastupitelé JMK: *2004-2008*, (<http://archiv.kr-jihomoravsky.cz/menu220.htm>).

Zlínský kraj: *Novým hejtmanem Zlínského kraje se stal Libor Lukáš, zastupitelé zvolili celou krajskou radu*, (<https://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=29078&doctype=102&nid=2702&cpi=1>).

Literatura

BALÍK, Stanislav – KYLOUŠEK, Jakub: *Krajské volby v České republice 2004*. Brno, Mezinárodní politologický ústav 2005, 235 s.

BALÍK, Stanislav: *Triumf pravicových regionálních politiků*. *Revue politika*, 2, 2004, č. 9. (<http://www.revuepolitika.cz/clanky/721/triumf-pravicovych-regionalnich-politiku>).

BAUN, Michael – MAREK, Dan: *Směrem ke snižování regionálního deficitu?* *Mezinárodní vztahy*, 5, 2006, č. 1, 15. s.

COGAN, Rudolf: *Krajské zřízení*. Praha, ASPI 2004, 442 s.

COLEMAN, James Samuel: *Foundations of Social Theory*. Boston, First Harvard University Press paperback edition 1994, 997 s.

DANČÁK, Břetislav – HLOUŠEK, Vít: *Parlamentní volby 2006 a česká politika*. Brno, Mezinárodní politologický ústav 2006, 276 s.

EIBL, Otto a kol.: *Krajské volby 2008*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 2009, 175 s.

GROSPÍČ, Jiří – OSTRÁ, Lenka – ČERMÁKOVÁ, Jarmila: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň, Aleš Čermák, s. r. o., 2004, 406 s.

HENDL, Jan: *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha, Portál 2006, 583 s.

CHROMÝ, Mojmír: *Hledání konzervativních principů v komunální politice*. *CEVROREVUE*, 1, 2004, č. 2.

KADEČKA, Stanislav: *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha, C. H. Beck 2003, s. 250.

KOSTELECKÝ, Tomáš – ČERMÁK, Daniel – VOBECKÁ, Jana: *Druhé volby do krajských zastupitelstev – kontinuita nebo změna?* 1, 2006, č. 2, 25 s.

KOSTELECKÝ, Tomáš – VOBECKÁ, Jana: *Regionální elity 2004*. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky 2005, 152 s.

ILLNER, Michal – KOSTELECKÝ, Tomáš – PATOČKOVÁ, Věra: *Jak fungují kraje – příspěvek k hodnocení výkonu krajských vlád*. Sociologický časopis, 43, 2007, č. 5, 25 s.

LAPLANT T., James a kol.: *Decentralizace v České republice: Evropská unie, politické strany, a vznik krajské samosprávy*. Politologica. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, 2004, č. 3, 17. s.

PODHRÁZKÝ, Milan: *Soudní moc a krajská samospráva v ČR (nejen o kompetenčních sporech a majetkových otázkách)*. In: *Dělba soudní moci v České republice*. Sestavili Vít Hloušek a Vojtěch Šimíček. Brno 2004, 287 s.

PUNCH, Keith: *Základy kvantitativního šetření*. Praha, Portál 2008, 147 s.

RYŠAVÝ, Dan: *Regionální politické elity – zrod, charakter a důsledky*. Sociologický časopis, 43, 2007, č. 5, 24 s.

VÁVRA, David: *Mají politické strany na komunální úrovni v České republice smysl?* Středoevropské politické studie, 9, 2007, č. 1, (<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=294>).

VRABLÍKOVÁ, Kateřina: *Vliv volebních systémů na politickou reprezentaci žen v postkomunistických zemích*, Evropská volební studia, 2, 2007, č. 2, s. 165.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývala složením krajských vlád po dvou krajských volbách v roce 2004 a 2008. Mezi politické elity patří hejtman, radní a zastupitelé krajů. Téma, které jsem si vybral nebylo v minulých letech analyzováno v takové míře, jako jiné oblasti politologie. V posledních letech se situace zlepšila. Zkoumání krajských politických elit je důležité hlavně z důvodu, že pomáhá odkrýt ohniska budoucích proměn celého politického systému. Občané by měli vědět a zajímat se, kdo obsazuje vysoké funkce v zastupitelstvu, radě nebo státní správě. Tato práce se v první části zabývá historií vzniku krajů a také, jak se staly součástí politického systému ČR. Dále se zabývá, zda se zlepšilo zastoupení žen v orgánech krajů. Práce se zaměřuje i na to, jak se vyvíjely politické dráhy krajských politiků. Zde se zkoumá, z jakých pozic se krajští politikové rekrutují a s tím souvisí i velikost jejich zkušeností. Poslední část práce analyzuje a zkoumá, zda velikost okresů souvisí s mírou jejich zastoupení v zastupitelstvu a radě kraje. Tento problém je analyzován a zkoumán pomocí Pearsonova koeficientu, který zjišťuje, jak silný je vztah mezi dvěma proměnnými.

Klíčová slova: kraj, krajské volby, politická elita, zastupitelstvo, rada, hejtman

Abstract

This bachelors thesis deals with the composition of regional governments in two regional elections in 2004 and 2008. Regional political elites consist of the president of the region, members of the Regional Council and members of the Regional Assembly. This topic was not analyzed to such an extent as other topics of political science. The situation has improved in recent years. Examination of the regional political elites is particularly important, because it helps uncover problem of the future outbreak in the political system. People and citizens should be know and interested in who occupies a high position in a corporation, council or government. This work is in the first part deals with the history of the regions and how to become part of the political system in the Czech republic. It also deals with how to improved representation of the women in regional bodies. The work is focused on how to develop regional political career politicians and from what positions are the regional politics recruited. The last part analyzes and examines whether the size of the district related to the degree of their representation in the regional assembly and regional council. This problem is analyzed and examined by Pearson's coefficient, which determines how strong is the relationship between two variables.

Key words: region, regional elections, political elit, regional assembly, regional council, president of the region